

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 36 kor
Fél évre ... 18 kor
Egy negyed évre 9 kor
Egy hóra ... 3 kor

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 57.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, november 27.

Kerenszki elismerte a Lenin kormányt.

(Tudósítást lásd a hetedik oldalon.)

Titkos szerződések.

Érdeklődéssel korpoltáltak ma este Aradon azt a hirt, hogy az orosz katonai és diplomáciai kiküldöttek Berlinbe érkeztek és a fegyverszünet s az ezzel kapcsolatos béketárgyalások kezdetüket vették a német fővárosban. Késő éjjeli órákig, mikor e sorokat írjuk, nem érkezett hozzánk a kósza hír megerősítése. A Berlinben meginduló béketárgyalás tehát e pillanatban nem egyéb, jámbor óhajtasnál.

Oroszország és szövetségesei között a szakítás mindamellett küszöbön áll. — Okot erre azok a féltve őrzött titkos szerződések képeznek, melyeknek hétszeres lakatját most kezdik nyitogatni Leninék. Anglia kijelentette és ismételten megüzente az orosz kormánynak, hogy Oroszország belügyeihez hozzányulni nem kíván, erre csupán az esetben érezné indíttatva magát, ha a bolsevikiek közé tennék Oroszországnak az ententével kötött titkos szerződéseit. Ezt az akust Anglia ellenséges lépésnek tekintené és nyomban folyamatba tenné Oroszország megrendszabályozását.

Leninék, ugy látszik, nem ijedtek meg az angol fenyegetőzéstől, mert mint egy éjszaka érkezett táviratunk jelenti Nerakov, Kerenszki volt igazságügyminisztere tegnap átadta Trockinak a titkos kabinet kulcsait s az új kormány minden habozás nélkül siet közzé tenni a titkos szerződéseket.

Az első hírek még nem foglalják magukban a nagy státus-titkok egész anyagát, ami természetes is, mert azok áttanulmányozása és kivonatolása jelentékeny időt és munkát igényel. Annyit azonban már az első rövid összefoglalásból is láthatunk, hogy az entente szennyését most teregetik ki. A ma közé tett szerződés-töredékek, könnyen meg eshetik, még gyorsabb léptekben siettetik a háboru befejezését, mint az oroszok békeajánlata.

Kitűnik ugyanis, hogy az entente-nak háborus célja nem volt egységes. Sőt kitűnik az is, hogy a szövetséges államok szerződéseket kötöttek egymás rovására és bőrére s hogy ha a központi hatalmakat sikerült volna legyűzni, ugy e szerződések likvidálásából újabb vértenger fakadt volna ellenségeink között.

Elmondják a nehéz állam-titkok, hogy Oroszországnak külön megegyezése volt

Szerbiával — Olaszország rovására. Olaszországnak kilátásba helyezett, sőt megígért egyeduralmából az Adrián, Iszettek volna egy darabot Szerbia javára. Aztán jön a többi: Japán és Oroszország titkos szövetségét kötöttek — Amerika ellen. Végül létezik egy francia-orosz szerződés, melynek teljes szövegü közzététele — mint jelentiik — a francia közvéleményben fog nagymérvű kiábrándulást kelteni.

Érthető az entente-kormányok és a parancsszavukra fenyegetődő ellenséges sajtó dühöngése, mikor Leninék ennyi kelle-

metlenség birtokában nyilvánosságra hozzák azt a nemzetközi csendéletet, azt a kölcsönös bizalmatlanságot és féltékenységet, mely különben elejétől fogva érezhető volt az entente-államok szövetségében.

E sorok befejezésekor kapjuk hivatalos cáfolatát a berlini orosz béketárgyalásoknak. Ami ma még nem befejezett tény, az befejezetté válhat holnap. Meggyőződésünk, hogy a béke kérdését napirendről levenni nem lehet. Legieljebb az a meglepetés érhet bennünket, hogy béke kitörése előtt egymás hájába kapnak az entente országai.

Csak huszonkét vagon lisztet kap a város.

(A H. T. igazgatójának nyilatkozata.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Az Aradi Közlöny megírta, hogy a város a legutóbbi liszt kiutalás alkalmával az eddigi 40 vagon helyett csak 30-at kapott. mert a Haditermény részvénytársaság a Széchenyigőzmalomnál letiltotta a városnak eddig járt 10 vagon lisztet. Arad rendkívül kellemetlen helyzetbe jutott ezáltal és elveszettek látszik az a remény, hogy az Országos Közélelmezési Hivatal 48 vagonban állapítsa meg a liszt-szükségletet.

Mint lapunk más helyén megírjuk Barabás Béla főispán Nagy Ferenc államtitkárral már tárgyal oly irányban, hogy legalább a régi mennyiséget kaphassuk meg, azonban csak holnap dől el a kérdés, ment az Országos Közélelmezési Hivatalban holnaptól kezdve új vezető lesz a liszt ügyosztály élén, Svády miniszteri tanácsos személyében.

Az Aradi Közlöny megbízta budapesti tudósítóját, hogy keresse fel a Haditermény részvénytársaság igazgatóságát és tudja meg, mi az oka a kontingens leszállításának és mint fővárosi tudósítónk telefonálja, ott igen meglepő nyilatkozatot kapott.

— Ebben az ügyben felkerestem Bessenyei Ferencet, a Haditermény Részvénytársaság igazgatóját — telefonálja tudósítónk — s ez ügyben a következő kérdést intéztem hozzá:

— Számíthat-e Arad városa arra, hogy a stornirozott mennyiség a jövőben leszállításra kerül, vagy pedig olyan intézkedéseknek van-e helye, mely Arad lisztkontingensének leszállítását jelenti?

Erre a kérdésre Bessenyei igazgató a következőket válaszolta:

— A Haditermény Részvénytársaság nem állapítja meg a kontingenst saját hatáskörében, de végrehajtja az Országos Közélelmezési Hivatal idevonatkozó rendeleteit: annyi lisztet utal ki, amennyi liszt kiutalására az Országos Közélelmezési Hivaltól utasítást kapott.

— Az Országos Közélelmezési Hivaltól mi azt a rendelkezést kaptuk, hogy Aradnak az eddig engedélyezett havi 40 vagon liszt helyett a jövő hónapra havi 22 vagon lisztet utalhatunk csak ki és ennél fogva a kapott rendelkezés értelmében kellett eszelekedni. Mivel pedig az utasítást akkor kaptuk meg, mikor Arad részére már 40 vagon lisztet utaltunk ki, intézkednünk kellett, hogy ebből a kiutalt mennyiségből 18 vaggont stornirozzanak. Ez meg is történt. Hogy ennek az intézkedésnek mi az oka, azt nem tudom, de azt hangsúlyozom, hogy az Országos Közélelmezési Hivatal rendelkezését hajtottuk végre.

Az Országos Közélelmezési Hivatalban beszéltem a zseir osztály vezetőjével.

— Az Aradon rekvirálendő sertésekből Arad város közlelmezési szükségleteinek kielégítésére át fogják engedni a szükséges mennyiséget, jelentette ki a miniszteri tanácsos.

— A liszt kérdés végleges elintézése holnapra marad, mert az ügyosztály eddigi vezetőjét berendelték a földmívelésügyi miniszteriumba és az új vezető csak holnap veszi át az osztályt és tárgyal az aradi főispánnal.

A vaggongyár közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi Weitzer János gép és vaggongyár r. t. vasárnap délelőtt tartotta XXI. rendes évi közgyűlését az Acsev. igazgatóságának üléstermében. Az ülés elején Sármezey Endre indítványára a közgyűlés elnökévé Heinrich Sándort választották meg, aki üdvözölte a megjelent részvényeseket, megállapította, hogy a közgyűlést szabályszerűen hívták össze és hogy az határozatképes. Az elnök néhány meleg szóval parentálta el Fábry Sándor elnököt, aki egyik legbuzgóbb igazgatósági tagja volt a részvénytársaságnak. A közgyűlés elhatározta elnök indítványára, hogy Fábry Sándor elhunyt felett érzett részvétét jegyzőkönyvben örökíti meg. Végül az elnök bejelentette, hogy az igazgatóság Felner Károlyt szerződött ügyvezető igazgatónak, aki éppen a legnehezebb id-ben kerül a gyár élére, de reméli, hogy a nehézségeket munkatársai segítségével le fogja győzni.

Ezután Martzi Béla irodafőnök felolvasta az igazgatóság jelentését, amely meleg szavakkal parentálta el Herzel Bernát igazgatót, majd megemlékezik arról, hogy a vállalat negyedszázados fennállásra tekinthet vissza, amely 25. év alatt a gyárvállalat nagyon sok küzdelem ment keresztül. A sok akadály leküzdése után a gyár úgy műszaki, mint pénzügyi tekintetben megszilárdult. A jelentés ezután beszámol az 1916—17. üzleti év működéséről, amely küzdelemteljes volt, főképen a román betörés okozta vasuti forgalmi zavarok akadályozták a szükséges anyag szállítást. Nagyban beolyósította a gyár termelő képességét a petrosényi széntelepek üzemszünete folytán beállott szénhiány.

Az elmúlt üzleti év tiszta nyeresége 44227 K. 31 fillér, amelyhez az 1915—16. évi nyereségből 148,466 K. 25 fillért csatolnak hozzá és így a közgyűlés 592,693 K. 56 fillér felett rendelkezik. E összeg felosztására nézve az igazgatóság a következő javaslatot terjeszti elő: Engedélyezzen a közgyűlés a tartalékalap gyarapítására 8884 K. 55 fillért, 5% osztalék kifizetésére 250,000 koronát, az igazgatóság jutalékára 37,068 K. 55 fillért, 3% felülosztalék fizetésére 150,000 koronát, a felügyelő-bizottság díjazására 4000 koronát és a fennmaradó összeget új számlára vezessék elő. A közgyűlés úgy a jelentést, mint a felügyelő-bizottság jelentését elfogadta, az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak a szokásos felmentvényt megadta. Ezután öt esztendőre új igazgatósági tagot választottak. Az igazgatóság tagjai lettek lovag Schoeller Richard, Breda Viktor gróf, Broch Fülöp, Giesecke Gusztáv, Hamburger Fritz, Heinrich Sándor, Huze Alions, Neufeldt Károly, Salamon Tivadar és Sármezey Endre. A felügyelőbizottság tagjai lettek: Walder Gyula, Vászúrhelyi János, Wiesend Artur rendes tagok, póttag pedig Pirement Ferenc. A közgyűlés ez el véget ért.

VÁROS ÉS MEGYE.

Megfelelőbbézték a jéggyár kibővítését. A novemberi közgyűlés, mint ismeretes, kimondta, hogy a város nem veszi bérbe a Grossmann-féle jéggyárat és jégvermet, hanem a hatósági jéggyárat ki fogja bővíteni. Ezt a közgyűlési határozatot a mai napon több törvényhatósági bizottsági tag megfellebbezte. A fellebbezés ki- fejtji, hogy az egész kérdés lényege az, hogy miképp lehetne a város közönségét legjobban ellátni jéggel. Legjobban akkor lenne ellátva a közönség, ha egy időben a Grossmann-féle jéggyárat és vermet és a hatósági jéggyárat is használná a város. Nincs biztosíték arra, hogy a mai nehéz építkezési és anyagbeszerzési viszonyok között kellő időben ki lehessen bővíteni a hatósági jéggyárat. A fellebbezők arra kéri a belügyminisztert, semmisítse meg a közgyűlés határozatát és utasítsa a várost, hogy a műszaki bizottság régebbi javaslata alapján további egy évre vegye bérbe a Grossmann-féle jéggyárat és jégvermet és a hatósági jéggyár kibővítését halassza a háboru utánra.

Csak jövőre drágul a dohány

(Aradmegyei gazdák panasza.)

— Fővárosi tudósítónktól. —

Röviddel ezelőtt jelent meg a kormánynak az az intézkedése, amely a dohány beváltási árát lényegesen felemelte. A rendelet szerint háromszor akora árat fognak fizetni a dohányért, mint amennyit fizettek békeidőben. Az intézkedés úgy szól, hogy az új, felemelt árak csak a jövő évi termésért járnak és a dohánytermelő gazdák ennél fogva a folyó esztendőben termelt dohányukért nem kaphják meg a magasabb árakat. A dohánytermelő gazdák mozgalmat indítottak, hogy a felemelt árakat bizonyos megszorításokkal már az idei termésért is kifizessék és arra való tekintettel, hogy Aradmegye erősen dohánytermelő vidék, az aradmegyei gazdák, természetesen csatlakoztak ehhez, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület részéről megindult mozgalomhoz.

Ez ügyben a napokban az OMGE dohánytermelési szakosztálya ülést is tartott, amelyen az aradmegyei dohánytermelők szintén képviseltették magukat. Az ülés határozatából ki- folyólag terjedelmes feleletterjesztés ment fel a pénzügyminiszterhez és az OMGE helyettes igazgatója, Szilassy Zoltán országgyűlési képviselő, aki előadója az OMGE dohánytermelési szakosztályának, erről a határozatról a következőkben volt szíves informálni:

— A felemelt dohányárak a rendelet értelmében csak az 1918. évi termésre vonatkoznak és arra való tekintettel, hogy a jövő évi dohánytermés nagyon gyenge volt, a pénzügyminiszteriumtól azt kérjük most, hogy az 1918. évi termésű dohány beváltására megállapított árakat már a folyó évi termésbeváltásánál is alkalmaz- zák. Hogy azonban e kérés teljesítésével a kincstár érdekei is kielégítést találjanak, mi azt javasoltuk a pénzügyminiszteriumnak, hogy a magasabb árat csak azon termelőknek fizessék ki, akik a jövő évben legalább olyan nagy területet vetnek be tényleg dohányval, mint amekkorát az idén bevetettek.

— Ennél fogva az idei termésű dohány beváltásánál csak a régebbi ár lenne kiűzetendő a gazdáknak, a régi ár és a felemelt ár közötti különbséget pedig a tavasszal fizetnék ki az esetben, ha a gazda igazolni tudja, hogy valóban akkora területet vetett be dohányval, mint amekkora az idén bevetve volt. Ezenkívül felferjesztésünkben kértük a kormánytól, hogy a dohánykertészeket nagyobb számban mentse ki és szabadságolják a katonai szolgálat alól. és végül azt is kértük, hogy engedjék meg, miszerint a gazdák saját gazdasági szükségleteikre husz négyszögöl területen dohányt termeljenek. Ezt egyébként az 1868. évi törvény meg is engedte.

Kilátás van rá, hogy az OMGE-nek ezt a felferjesztését a pénzügyminiszter teljesíteni fogja.

Módomban áll közölni az Aradi Közlöny olvasóival az Arad környékén működő dohánybeváltó bizottságok működési tartamát.

Eszerint a magyar királyi dohányjövédéki igazgatóság rendelkezései alapján

Aradon december 10-től január 18-ig,

Battonyán december 17-től január 15-ig.

Békéscsabán december 17-től január 30-ig.

Zombolyán január 2-től január 16-ig.

működnek a dohány beváltására kiküldött bizottságok. Ha addig intézkedés történik, akkor ezek a bizottságok már az új rend alapján váltják be a dohányt, de semmi körülmények között sem fizetik azért a jövő esztendőre megállapított magasabb árakat. A jelenlegi árak és a magasabb árak közötti különbség — ha a pénzügyminiszterium teljesíti is az OMGE ki-

vánosságait, — csak tavasszal lesznek esedékesek és ezt a különbözetet akkor is csak a gazda kapja, aki a jövő esztendőben akkora területet vetett be dohányval, mint az idén.

Paál Jób.

Munkások a vezéreik ellen.

(Tüntetés a békéért és a rossz élmezés miatt.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A szociáldemokrata pártszervezetek és szakegyesületek küldöttei vasárnap délután a Főherceg Sándor-utcai régi képviselőházban rendkívüli pártgyűlésre gyűltek össze, amelyen heves támadások hangzottak el a kormány ellen az elhanyagolt közélmezési viszonyok miatt.

Miakits Ferenc a népelmezés hibáit bírálta. Soha meg nem bocsátható bűn, hogy az uszorásokat engedték garázdálkodni a nép bérére. Fűlig adós mágnások, lezüllött zsenitrik, elszegényedett bérlők meggazdagodtak, amíg a munkások és a tisztviselők lerongyolódtak. A lelkek tele vannak keserűséggel. Benyújtotta a következő határozati javaslatot:

A pártgyűlés nyomatékosan követeli a kormánytól, hogy gondoskodjék a munkásságnak élelmiszerekkel való kellő ellátásáról, valamint a ruha, cipő és egyéb szükségletek ki- elégítéséről és szüntesse meg az élelmiszerekkel üzőtt féktelen uszorát.

Prcusz Mór a pártvezetőség által bete- resztett határozati javaslattal szemben radikáli- saba javaslatot nyújt be, melyben követeli, hogy a kormány azonnal terjessze elő a vá- lasztási jogról szóló javaslatot és javítsa meg a munkások élmezését, továbbá hagyja jóvá a bányászok alapszabályait. Ha a kormány ezek- nek nem tesz eleget, utasítsa a pártgyűlés a pártvezetőséget, hogy a legkiméletlenebb har- cot indítsa meg a kormány eltávolítása céljá- ból. Helyteleníti, hogy a szakszervezetek pén- zén alkalmazott vezetők a gyárakban leszerelik a sztrájkot s nem kezelik kellő eréllyel a mozgalmakat.

Janovics Sándor azt mondja, hogy a szo- ciáldemokraták vezérei a holnap mandátumaiért eladták a munkásság mai jólétét. E szavaknál óriási lármát támadt. A zaj lecsillapultával az elnök visszautasította a szónok rágalmait. El- fogadták a módosított határozati javaslatot.

A budapesti szociáldemokrata munkásság vasárnap délelőttre tüntető gyűlést hívott egybe a városligeti Iparearnok kupolás nagytermebe. A mérhetetlen tömeg már kora délelőtt ellepte a Városliget környékét. A környékből ér. Csepelről, Erzsébetfalváról, Kispestről Ujpest- ről gyalogszerrel vonultak föl a munkások ez- rei. Tizenegy óra volt amikor elhelyezkedett az óriási tömeg az Iparearnok helyisége előtt, künn a téren még egyre gyülekeztek a kés-őbb jövők.

Bokányi üdvözölte az orosz proletárok bé- kofelhívását, majd arról beszélt, hogy ezze szemben mi a középkoralmak köteleessége. A magyar szociáldemokraták követelik, hogy a kormányok haladéktalanul fogadják el az ide- nyújtott békejobbát és kössék meg a tiszta annexió- és kárpótlásmentes békét minden had- viselő állammal. Ebben a szellemben felhívást intéz a párt a magyar kormányhoz és mindent elkövet, hogy a skandináv-hollandi bizottság sürgősen összehívja ismét Stockholmba a vi- lág szociálistáit. Egy közbeszólásra, a mely forradalmat követelt, megjegyezte Bokányi hogy a béke nem országos, hanem világkérdés. Végül a népgyűlés akaratát így összegezte: béke, felhívás a kormányhoz, az orosz forra- dalmárok támogatása, Stockholm.

Titkos orosz szerződések.

(Remeg az entente a csalások leleplezésétől.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Kopenhága. A bolseviciek békeakciója a nyugati hatalmaknál villámcsapásként hatott, bár el voltak készülve arra, hogy az oroszok vonakodni fognak a háború folytatására. Az egész entente sajtó paroxizmusban dühöng, mert nem tudja elviselni a rémületet, melyet az is növel, hogy az új orosz kormány a titkos diplomáciai szerződések közzétételével teljesen tönkre teheti az entente hitelét a világ előtt.

Az entente kormánynak jelszavát ezek a szerződések súlyosan terhelik, mert számtalanszor megsértették egymás kölcsönös érdekeit. Így az orosz-szerb szerződés Olaszországot keseríti el, a japán-orosz szerződés Angliát és Amerikát, a francia-orosz megállapodás a francia közvéleményt ábrándítja ki szövetségeseiből.

Bizonyos, hogy a féltve őrzött diplomáciai titkok kipattanása megrendíti az entente-ot, mert kiderül, hogy az egész szövetséget csaláson alapul.

Rotterdam. Trockij annak a nézetének adott kifejezést, egy újabb beszédében, hogy a háborúnak rövidesen vége lesz, majd közölte, hogy sárgakönyvet fognak kiadni, a melyben közzéteszik mindazokat a titkos szerződéseket, amelyeket a bolseviciek kézrekerítettek.

Berlin. A Daily Chronicle értesülése szerint a maximálisták lapjai pénteken megkezdték a titkos szerződések és a diplomáciai okiratok nyilvánosságra hozatalát. Leninék

lapjai leközltek többek között a Dardanel-lákról szóló titkos megegyezést, a berni pénzügyi konferencia titkos határozatait és Terescsenkonak, a Kerenszki-kormány külügyminiszterének több titkos diplomáciai szerződését, amelyet az entente hatalmaival kötött.

Berlin. A Times jelenti: Az entente diplomáciai képviselői még nem hagyták el az orosz fővárost. Buchanan angol nagykövét azt az utasítást kapta, hogy ha Leninék nyilvánosságra hozzák a titkos okiratokat, az egész személyzettel együtt hagyja el Pétervárt. A szövetségesek diplomáciai képviselőinek azt az utasítást küldték, hogy a titkos szerződések közzétételekor, szintén kérjék el utleveleiket.

Rotterdam. A Pétervári Távirati-ügynökség Oroszország és szövetségesei között kötött több titkos diplomáciai aktát közöl. Ez akták szerint Oroszország Konstantinápolyt követelte, valamint a partvidéket a Bosporus mindkét oldalán, a márvány-tenger és a Dardanellák mellett és Kisázsia déli részén. Ennek ellenében a szövetségesek azt követelték, hogy Konstantinápoly szabad és semleges kikötő legyen és Perzsia angol befolyás alá helyeztessék. Oroszországtól azt követelték, hogy támogassa Franciaország Elzasz-Lotharingia visszaadására vonatkozó követelését. Oroszország viszont azt követelte, hogy Németország bizonyos területeiből semleges államot alakítsanak.

Azonban a pénzhez való viszonyuk az mégis egészen másképp mutatkozik, mint ez előtt. Én nem beszélek arról, hogy a bőség mit csinált asszonyokból, mert a román asszony, ha tehetne, azelőtt is könnyebben adta ki a pénzt, mint a férfi. Ha azonban valaki azt mondta volna nekem, hogy lesz idő, amikor a román paraszt az adósságát terminusra kifizeti, akkor egyszerűen a szemem közé nevettem volna.

— Volt egy kliensem, aki 6000 koronával tartozott az egyik bankban, amely már régen felmondta volna a kölcsönt, ha lehetett volna, mert az adós a kamatokat is rendetlenül fizette. Nagy könyörgésére adtak neki mindannyiszor engedélyt kisebb törlesztési rátákra. December elsején az egész kölcsönösszeget és a fölszaporodott kamatokat is okvetlenül ki kellett volna fizetni. Október elsején megjelenik a gyoroki szőlőmben a brádi gazda és se szó, se beszéd, belenyul a tarisznyájába, kihuz belőle egy kétes tisztaságú kendőt, nagy körülménységgel kibontja a csücskét és leolvass az asztalomra hat darab ezres bankót.

Vigye be az ügyvéd ur a bankba, ijessze meg az adósságomat, nekem nem kell ez „a hártya” van belőle elég, azon is jószágot veszek, azt megtartom, de nem adok el semmit. Ha valamelyik Jókai regényben olvastam volna, akkor sem lepődtem meg volna jobban, mint ezen az egy eseményen, amely hosszú prakszisomban, de talán egyik kartársaméban, sem fordult elő.

— Van nekem egy szőlőm, három és negyed hold, én már nem akarok vele ve-

sződni. A háboru első évében 20000 koronát kértem érte valakitől, aki azonban csak 18000-et kínált érte. Nem adtam. Az idén 12800 korona áru bor termett rajta és nem is gondoltam rá többé, hogy eladjam. A napokban beállított hozzám egy román parasztagazda és hosszú bevezetés után végre előáll jövedele céljával s így szól:

— Én tudom, ügyvéd ur, hogy a szőlőjéért ezelőtt 3 évvel 18000 koronát ígérték. Adja el nekem, én adok érte 36000 koronát. Még nem egyeztünk meg, de valószínűleg az övé lesz a szőlő már csak azért is, mert olyan hangulatban vagyok, hogy a gazdálkodás nehezebbre esik. Megjegyzem, hogy a háboru előtt ennek a gazdának talán 360 korona készpénze sem volt soha.

— És a háborus tapasztalataim közé tartozik az is, a mi a hordóimmal történt. A lippai sörgyár borüzlettel kezdett foglalkozni és pincéket bérelt a Hegyalján. Nagyarányuan rendezekedett be, de nem tudott elég hordót vásárolni, ezért úgy határoztak, hogy hordókat is bérelnek. Hogy megérthesse a közönség, miért van olyan nagy ára a bornak, egész őszintén megmondom, hogy például nekem az a gyár 12 koronát fizet a hordó hektoliterjének kölcsönzési díja fejében. De én ezen nem csodálkozom.

Minden szén a városé.

Egy hétig biztosítva az üzemek működése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A szénbizottság ma délután Lőcs Rezső helyettes polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen Zádor Imre gépüzemigazgató beszámolt bécsi és budapesti utjáról. Az igazgató elmondta, hogy illetékes helyeken eljárta főként azért, hogy megsürgesse annak a 20 vagon porosz szénnek a benozatalát, amely Róth Zsigmond címére érkeznek és amelyet Róth Zsigmond a város részére biztosított. Illetékes helyen szkeptikus mosollyal válaszoltak és azt mondták, hogy lehetetlenség a szén behozatala, mert a porosz kormány nagyon megszigorította a porosz szén kivitelét.

Bejelentette az igazgató, hogy mégis sikerült egy hétre biztosítani a közüzemek zavartalan menetét és így nem kell a magánháztartások szénkészletének rekvirálásához folyamodni. Knéffel Károly szénkereskedő ugyanis 80 mázsa szenet és 20 mázsa kokszot adott, Róth Zsigmond pedig a holnap beérkező 3 vagon szenet is felajánlotta a városnak. Ezenkívül a kulturpalota és az Apolló-mozgósínház kokszkészletét is letoglalta, hogy a gőzvasut üzeme fenakadást nem szenvedjen.

Nachnébel Odön főmérnök indítványára a bizottság elhatározta, hogy minden Aradra érkező szén és kokszmennyiséget rekvirálni fog. Itt azután Schütz Henrik gázgyár-igazgató bejelentette, hogy a gázgyárnak kötelessége 20 vagon kokszot katonai célokra elszállítani mert csak ilyen körülmények között kaphat a gázgyár megfelelő mennyiségű porosz szenet. A bizottság ezzel kapcsolatban kimondta, hogy a gázgyár a 20 vagon kokszon kívül sem szenet, sem kovácsszenet, sem kokszot nem szállíthat el a városból.

Ezután Lőcs Rezső ismertette azt a kereskedelemügyi miniszteri rendeletet, amely különösen Poroszországgal minden eseregyületet megtilt. A rendelet főként arra nézve intézkedik, hogy nem szabad szénért tengerit és zsirt eserebe adni.

Végül szóba jötték a téli idény alatt rendezendő hangversenyek is. Erre nézve a bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a hangverseny-vállalkozók rendezhetnek hangversenyeket, ha kokszot tudnak szerezni.

Simon Jenő esetei.

(Meggazdagodott parasztok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szorgalmasan gyűjtögetjük azokat a háborus adatokat, amelyek különösen a fantasztikus értékelődásokat és a pénznek váltakozó erejét világítják meg. Ezek lesznek a háboru legérdekesebb történelmi lámpásai, amelyek mindennél mélyebben világítanak be az emberek küzdelmes és színes háborus életébe. Az igaz, hogy ma már ott tartunk, hogy megszoktuk a háborut, azonban még azok az emberek is, akiknek nem szokásuk a csodálkozás és bölcs resignációval vesznek tudomásul mindent, maguk is kénytelenek egy-egy jelenség láttára önkénytelenül — kiesve stoikus nyugalmukból — felkiáltani: Ez már mégis hihetetlen, ilyesmi még nem volt.

Simon Jenő ügyvéd, egyike a legtisztánlátóbb embereknek, akinek idegeit sem a meleg, sem a hideg megmozgatni nem tudja, beszélte el az Aradi Közlöny tudósítójának a következő eseteket, amelyek az ő praxisában adódtak.

— Kevés ember van, aki jobban ismeri a román parasztot nálam. Évtizedek óta foglalkozom az ügyeikkel, az év egy igen nagy részét töltöm köztük, megértéssel, szeretettel törődöm a bajaikkal és azt hiszem, hogy a szokásaikat, az eszükjárását úgy látom, olyan tisztán, mint a magamét. A háboru sem változtatott rajtuk, még ez a nagy fölfordulás se mivolt elég ahhoz, hogy a gondolkodásukon nagyot csavarhatott volna.

Irtóháboru a béke ellen.

(Az angol hadvezérek lemondással fenyegetőznek.)

Saját tudósítók telefonjelentése.

Rotterdam. A Morningpost jelenti Washingtonból: Az Egyesült-Államok javaslatot akarnak tenni az entente hatalmaknak, hogy a haderők élére közös főparancsnokságot állítsanak egy generalisszimusz vezetésével. Az amerikai javaslat részleteit most dolgozzák ki. Amerikában a terv nagyon népszerű és Wilson is támogatja, aki ezzel nyíltan szembe helyezkedik Lloyd George-val. Az angol miniszterelnök ugyanis tiltakozik a közös főparancsnokság felállításával. Franciaország Wilson pártján van és generalisszimusznak francia tábornokot követel. A mostani angol fővezérek Haigh és Robertson kijelentették, hogy nyomban lemondanak állásukról, mihelyt bárkinek is alá akarják rendelni őket.

Bern. Az amerikai kormány legkíméletlenebbül folytatja a béke mozgalom üldözését és valószínűsíti az irtóháborút viseli a szociálisták ellen. Két hónappal ezelőtt az összes szocialista szervezeteket feloszlatták és most a nagyszámmal megjelenő szocialista lapok megjelenését is betiltotta Wilson kormánya. Hogy a kormány rendszeres harcot folytat a szociálisták ellen, abból is kitűnik, hogy a betiltott lapok között van a New-York Caller és a Milvau kee Leader is. Ezek az amerikai szociálistáknak leg-

nagyobb lapjai és angol nyelven jelennek meg. Az utóbbiak a kiadója nemrég még mint szocialista képviselő, tagja volt a kongresszusnak. Elnyomták az amerikai szociálistáknak német lapját, a Newyorker Volkszeitungot is, bár ez volt az egyetlen német lap Amerikában, amely az egész háboru alatt Németország ellen foglalt állást.

Hága. A legutóbbi hetekben Illionis, Kansas, Michigan és Iowa államokban százszámra tartóztattak le és ítéltek el szocialista vezéreket. Egymagában az Illionis állambeli Freeborg városban 115 szociálistát ítéltek el egy évig terjedő elzárásra.

Genf. Párisból érkezett táviratok hírvé adják, hogy Clémenceau parancsára hétfő óta több mint száz embert tartóztattak le, mert állítólag békepropagandát üztek. A letartóztatottak között van Párisnak és a Seine-département községi képviselőtestületeinek több tagja. Ezek a letartóztatások összefüggésben vannak a terjedő pacifista mozgalommal.

Bécs. Illetékes körökben még nem nyert megerősítést az a hír, hogy Washingtonban a közeli napokban hadat akarnak üzeni a monarchiának.

Barabás Béla Nagy Ferencnél.

(A főispán fővárosi útjának eredménye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Barabás Béla dr. főispán Budapestre utazott, ahol illetékes tényezőknél el fog járni, hogy a város közélémezésében beállott mizériákat a lehetőség szerint orvosolja. A főispán péntek délután felkereste Nagy Ferenc közélémezési államtitkárt, akivel rendkívül beható és hosszas tanácskozásokat folytatott a város összes közélémezési kérdéseiről. Az államtitkár meglepő tájékozódást mutatott az aradi viszonyokról.

Barabás Béla főispán szóba hozta az államtitkár előtt, hogy november hónapban a város mindössze 30 waggon lisztet kapott az eddigi 40 waggon helyett és hogy a Széchenyi gőzmalom kijelentette, hogy a többi 10 waggon szállítását a Hadihermény r. t. storniozta. A főispán kérte az államtitkárt, hogyha már nem utal ki a rendes lisztkontingensen felül lisztet a városnak, akkor legelőször intézkedjék, hogy a város megkapja az eddigi 40 waggon lisztet. Nagy Ferenc megígérte, hogy ebben az ügyben a legsürgősebben intézkedni fog.

A főispán szóba hozta, hogy a Burgonyaközpont többszöri sürgetés ellenére sem szállította a városnak a már régebben megígért burgonya mennyiséget. Ebben az ügyben a város írásbeli feljelentést is tett a Burgonyaközpont ellen Nagy Ferenc államtitkárnál, aki behatóan megvizsgálta a panaszt és azt állapította meg, hogy ebben az esetben a Burgonyaközpontot hiba nem terheli, mert a központ mindig rendelkezésre bocsátja a kiutalt burgonya mennyiséget, de semmi körülmények között sem tud waggonra szert tenni. A Központnak 600 waggonra lenne szüksége, hogy kötelezettségeinek eleget tehessen, a 600 waggon helyett

azonban mindössze 3 waggont kap. A burgonya mizéria tehát a Burgonyaközpont kivül álló okoknak tudható be.

Az államtitkár megígérte Barabásnak, hogy már csak az ő személyére való tekintettel is mindent el fog követni, hogy Arad közélémezésének bajain minél sürgősebben és a lehetőséghez képest segítsen. A főispán még néhány napig Budapesten marad, hogy folytassa a tanácskozásokat Nagy Ferenc államtitkárál.

MŰVÉSZET.

* Heti műsor: Egész héten minden este „Sztambul rózsája”. Szombaton délután „Falu rossza”.

Hubermann Broniszláv hangversenye.

Aki érzéseit analizálni tudja: az lehet kitűnő filozófus, de szívéből hiányzik a szeretet. Wagner Richard mondta ezt, amikor a hozzá olyan közel álló Liszt Ferenc zongorajátékát hallgatta. Ez jutott eszünkbe önkénytelenül, midőn a kulturpalota pódiumán ma este Hubermann Broniszlávot, a világnak jelenleg talán első hegedűsét hallgattuk. A zsúfolt nagyterem egyetlen érzésbe olvadt össze, melyet kifejezni oly szegény a nyelv... Azt mondhatnók talán, hogy az áhitatnak magas szíves ihlete szárnyalt át a szíveken, melyek érzékenyek lettek e csodálatos interpretator játékára, s szinte fizikai fájdalmat okoz, hogy e művésztől beszélni kell. Tartini remekénél: Az ördög trillájánál még csak a virtuózt csodáltuk a törekény testü művészen: vonás-nemének gazdagságát, üveghangjainak lehellszerű finomságát, azt a könnyed esuklójátékot, amellyel uralkodik a hangszerén. Bár szívünk itt még hideg maradt. De lobbot vetett, amint Tshajkowszki: Hegedű hangversenyét kezdte játszani. Látszott, éreztük, hogy itt a lelke viharzik át a hurokon: az a sokat szenvedett szláv lélek, amelyen átizzik egy másik nagy szláv muzsikusknak a siron túl is megrázó szenvedélye. Az adagio-tételt olyan elmélyedéssel játszotta, mint

rajta kívül talán senki. Schubert: Ave Mária-jában gyönyörű crescendói tűntek fel s a vonóvezetésének boszorkányos biztossága. Sarasate: Carmen-ábrándjában feltűnést keltettek chromatikus futamai s azok a canon-szerű részletek, melyeknek bámulatos egyenletességét és tisztaságát elragadtatva tapsolta meg a publikum. A szünni nem akaró ovációt ráadásul köszönte meg a művész s eljátszotta Chopin: Nocturne-jét, e megragadóan finom kis műhöz illő lágy elgondolással. Társa: Frensel Pál maga is kiváló zongoraművész, nagy megértéssel, művészi tökéletességgel kísért Hubermannt a zongorán, a tüntetésen felhangzó tapsok megújuló állomásain át.

(Z. A.)

* Hangverseny a „Hősök síremléke” javára. December 10-én a miketakai katonai temetőben épülő „Hősök síremléke” javára rendezendő Tolmácsi-Vas hangverseny iránt, mint őszinte örömmel értesülünk, rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik. Az aradi Vöröskereszt egyesület és a katonai állomásparancsnokság midőn a közönség áldozatkészségéhez fordultak, arra törekedtek főképp, hogy azon esemény anyagi hozzájárulás ellenében mellyel az éretünk elesett hőseink dicső emlékét megörökítő emlékmű felállításához járulunk, ellenérték képen valóban művelészetben legyen részünk. Itt jegyezzük meg, hogy a jegyek a mai naptól kezdve Scherhaug H. és fia Andrassy-téri üzletében válthatók.

* Sztambul rózsája Deák könyvkereskedőnél Forray-utca.

* Mikszáth almanach 1918. megjelent és kapható Deák könyvkereskedőnél Forray-utca.

Aradi katolikusok az autonómiaért.

(Vass József dr. konferenciái.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Vass József dr. pápai kamarás, a Szent Imre kollegium igazgatója, engedve az Autonóm katolikus kör meghívásának, Aradon november 22, 23, 24-én a Központi szálló dísztermében, nagyszámu díszes férfi közönség jelenlétében, konferenciális beszédet tartott. A katolikus klerus eme mélyenszántó, széles látókörű szónoka, megkapó színekkel ecsetelte a már negyedik éve dúló véres zivatart. Megértő szeretettel adózott a legtöbbször szenvedett nagytömegnek. Majd kiemelve a szenvedélyek emez ösvényéből a vértől csapzott emberi lelket, ezt erősítette, acélozta. Megjelölte a háboru után bekövetkezendő új társadalmu, gazdasági és kulturális élet körvonalait s megmutatta amaz ösvényeket, amelyeken haladva a katolikus férfi megtalálja harmonikus: istennek és embertársának tetsző helyét, munkakörét a magyar társadalomban.

Nemes missziójára a koronát a 25-én megtartott közgyűlésen tette rá, amikor széles alapon kifejtette a magyar katolicizmus áldásos múltját, jelen helyzetét, majd sokoldalú megvilágítás után, arra a konklúzióra jutott, hogy a magyar katolicizmus a jövőben a tömörülés és az autonómia segítségével erősödhetik. Mivel pedig az autonómia ügyét a legmagasabb intéző körök a legteljesebb készséggel támogatják, üdvös volna, ha ez minél előbb a törvényhozás elé kerülne.

Élénk és gyakori tetszésnyilvánítással félbeszakított előadása után a közgyűlés, Lakatos Ottó dr. és Schiff József alispán felszólalásától támogatva, egyhangulag úgy határozott, hogy a kormányhoz fordul s kérni fogja, terjessze a javaslatot a Ház elé, még ez év folyamán.

Optimista várakozás Bécsben.

Nem tárgyalunk még az oroszokkal. — Duchonint nem fogták el.)

Sajtó tudósítónk telefonjelentése.

Bécs. Illetékes helyen kijelentik, azok a hírek, hogy Oroszországal fegyverszünetre vonatkozó tárgyalások vannak folyamatban, teljesen helytelenek és minden alapot nélkülöznek. Még kevésbé lehet szó arról, hogy a béketárgyalások már folyamatban vannak. Illetékes helyen hangsúlyozzák, hogy az oroszországi eseményekről az egész híranyagot közzétették s így semmi ok sincs arra, hogy olyan híreszteléseket, amelyek nem fedik a hivatalos híradásokat, komolyan lehessen venni. Bécsi diplomáciai körökben az oroszországi eseményekkel szemben tartózkodást tanusítanak, ami mögött azonban *optimista várakozás rejlik*. Minden attól függ, hogyan végződik a harc, amely egyrészt Leninék és a béke után sóvárgó orosz tömegek, másrészt a polgári politikusok és a tábornokok közt folyik. Szemben a semleges országokban terjesztett híresztelésekkel teljes bizonyossággal megállapítható, hogy *Duchonint nem tartóztatták le* és még mindig a főhadiszálláson van. Ott tartózkodnak az entente-nagykövetei is, akik Duchonint felhasználják, hogy közvetítésével és represszáliákkal hasson a népre és megfélemlítse. Ez egész nyíltan történik és egész nyíltan viszik keresztül terveiket Leninék ellen, amennyiben az orosz népet az entente-hatalmak megtorló lépéseire figyelmeztetik. Ennek a harcnak eldöntésétől függ részünkről minden további lépés.

Ebben az értesülésben érintett és megcáfolt valamint az entente által üzött igaztársról szóló hírek ezek:

Kopenhága. A bolsevikieknek a svéd határra küldött sajtóképviselője hivatalos táviratot kapott Pétervárról, mely közli, hogy Duchonin tábornokot, a hadsereg fő-

parancsnokát letartóztatták, mivel vonatkozott a fegyverszünetről szóló határozatot a csapatokkal közölni. A hivatalos távirat tudtul adja, hogy a kormány utasította a fronton levő csapatokat, hogy kezdjék meg az egész arcvonalon a béketárgyalásokat.

Pétervár. A Pétervári Távirati Ügy-nökség jelenti: Trockij külügyi biztos értesítette a semleges országok diplomáciai képviselőit azokról az intézkedésekről, melyeket a fegyverszünet megkötése érdekében tett. Jegyzékében utal arra, hogy az azonnali béke az összes hadviselő és semleges államok népeinek követelése, majd kijelenti, hogy az orosz kormány a békéért folytatott küzdelmében számít az összes országok munkásságának elszánt támogatására.

Kopenhága. Egy francia politikus Oroszországból Haparandába érkezett és ott a sajtó képviselői előtt az orosz helyzetről ezeket mondta:

Az angol nagykövet legközelebb elutazik Oroszországból. Általában az entente államok diplomatái valamennyien felkészültek az utra.

Haparandában a kocsi készen állanak, hogy Bergenbe vigyék a diplomatákat.

Kopenhága. Az oroszországi olasz nagykövetség első titkára az orosz fővárosból Haparandába érkezett, ahol egy malmöi lap tudósítója előtt a következőket mondotta:

— Oroszország közvetlen a béke megvalósítása előtt áll. Ugy az illetékes férfiak, mint az orosz nép egyformán a békét követelik. Az angol állampolgárok tömegesen hagyják el Oroszországot. A béke bekövetkezéséig kevés idő fog eltelni.

Hátba támadjuk az olaszokat.

Döntő akció készül a nyugati fronton.

— Sajtó tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, november 26. (Hivatalos.)
Olasz harcok: Az utóbbi napokban a Brenta völgyében és attól keletre a hegységben letolyt harcok részünkre további terület nyereséget eredményeztek. Az ellenség ellentámadásai sikertelenek maradtak. Az orosz-román karctéren a helyzet változatlan. Vezérpar tönkö.

Berlin, november 26. (Hivatalos.) A nagytóhadiszállás jelenti:

Olasz harcok: A hegységben csapataink helyi harcokban sikereket értek el és a kivívott eredményt olasz támadásokkal szemben megtartották. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lugano. A Giornale d'Italia szerint a Brenta és Piave között nagy csata dúl. Hivatalos kommuniké megállapítja, hogy az osztrák-magyarok offenzívájukat rendkívül makacsul folytatják. A trentinói véres harcokról azt állítják, hogy az olaszok ott végül győztesek maradnak majd.

Zürich. Az olasz harcok helyzet a legközelebbi napokban

éri el legkritikusabb pontját. A szövetséges seregek a Brenta és felső Piave között pontosan csak 10 kilométernyire állanak az olasz síkságtól, s ha oda kijutnak, ezzel az alsó Piavenál védekező olasz hadsereget nemcsak oldalba, hanem egyenesen hátba támadhatják. Kérdés, hogy az olasz hadvezetőség tud-e módot találni a közvetlen veszedelem gyors elhárítására.

Genf. A nyugati fronton történő eseményekről ezeket írja a Journal de Debats: A francia és angol hadseregek nagyszabású döntő akcióra készülnek, amely a háború befejezését engedi sejtetni.

T INUGY.

— **Aradi tanítók háborús segélye.** Az aradi községi tanítók még a múlt hónapban kérvényes fordultak a városhoz, hogy a nagy drágaságra való tekintettel, ugyanolyan háborús kedvezményben részesítse őket, mint a többi tisztviselőt. A pénzügyi bizottság mai ülésén foglalkozott a kérelemmel, azt méltánvossnak találta és annak teljesítését hozta javaslatba a törvényhatóság decemberi közgyűlésére.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Macskássy Zoltán aradi állami elemi iskolai tanítóképző-intézeti tanárt a VII.

fizetési osztályba rendes tanárrá és Marcell Károly aradi állami elemi iskolai tanítóképző-intézeti tanárt a VIII. fizetési osztályba rendes tanárrá nevezte ki.

Esperes-választás Aradon.

(Vatián Traján.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Tököly-téri görög keleti román templom környékét már a korai délelőtti órákban a hívők százai lepték el: ma tartották meg a Beles Vazul elhalálzásával megüresedett esperesi állásra a választást. Vidéki plébánosok, fiatal papok, tisztos kinézésű, ősz egyházi férfiak és ismert aradi román urak gyűltek egybe az impozáns templomban, hogy a diszes egyházi állás betöltésére arra alkalmas férfit válasszanak. Az aradi görög keleti esperességre csupán egy pályázó volt: Vatián Traján itteni plébános, a kinek komoly képességeiről, buzgó és lelkiismeretes munkaszeretetről minden hívő egyforma elismeréssel nyilatkozott.

— Vatián hivatott az esperesi méltóság betöltésére — mondották paptársai. Nemes szívű ember, szeret dolgozni, lelken viseli az egyház ügyeit, ami kitűnik abból is, hogy senki sem pályázott vele szemben.

— Ilyen férfi kell nekünk — jegyezték meg a közeli községekből bejött egyházi emberek és hívők. Vatiánt ismerjük, mindig szerettük, ha kijött hozzánk, minden ügyes-bajos dolgunkba eljárt és tanáccsal látott el. Tudjuk, hogy a jövőben még nagyobb buzgalommal fogja hivaátsát betölteni.

Ilyen elismerő nyilatkozatokat hallottunk Vatián Trajánról, aki a szertartások bevezetése előtt jelent meg a zsufolásig megtelt, szép templomban. A választást megelőzően ugyanis csöndes mise volt, amit áhitatosan hallgattak végig. Ennek megtörténte után választásra került a sor, mely Csuhandu György szentszéki ülnök elnöklété mellett ment végbe. A megüresedett esperesi állásra egyhangúlag Vatián Trajánt választották meg.

A görög keleti egyház újonnan megválasztott esperese beszédet intézett a hallgatóságához. Tartalmas programjában mindenekelőtt arról beszélt, hogy a hitéletet fejleszteni fogja. Az aradi görög keleti egyház ügyeit a legjobb tudásával óhajtja szolgálni a jövőben is. A háború okozta sebeket a hívők között teljes erővel gyógyítani kell, kulturális és gazdasági téren egyformán őszinte odaadással és szeretettel akar dolgozni és meg fog ragadni minden alkalmat arra, hogy az egyház és a hívők érdekeit megvédje. Szeretettel, kölcsönös segítséget és megértést, hazafias működést és hűséget prédikált Vatián Traján esperes hívőinek.

Végül egyházi szertartások voltak

GYASZROVAT

— **Halálozás.** Mély gyász érte Hecht Arnold dr., Aradváros tisztii főorvosát. Neje, szül. Deutsch Gizella életének 39-ik, boldog házasságának 16-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. A gyászest nagy és előkelő családot borított gyászba, mely család csak a napokban veszítette el egyik melegen szeretet tagját: özv. Deutsch Bernátnét. Hecht Arnold dr.-né temetése e hó 27-én d. u. 2 órakor lesz a Batthyányi-utca 17a. gyászházából.

Özv. Krebs Gyuláné nagyváradon meghalt. Temetése e hó 28-án d. u. 3 órakor az ujaradi temető halottasházából og megtartatni.

HIREK.

Von Stein, az udvarias.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: Amint értesülünk, a hadügyminiszter azösszes, rendelkezése alatt álló hivatalokhoz a következő átiratot intézte:

— A nép minden egyes embere hordozza a háboru nyomoruságát. Senkinek sem szabad e terhet hasztalanul növelni. Ez azonban megtörténik, ha a hivatalok a publikummal való érintkezésben a jogkeresőket nem segítik gyorsan és udvarias módon, sőt ezt rájuk nézve a kellemetlenségek forrásává teszik. Aki így cselekszik, árt a hazának s azt mutatja, hogy nem áll feladata magaslatán. Azokat a személyiségeket, akik a megtörtént figyelmeztetés után is megnehezítik embertársaiknak sorsát, magaviseletükkel e nehéz időkben, eddig betöltött helyükön tovább nem tűrhetők. Von Stein.

Ugyanez a Stein írta ezt a rendeletet, aki az első háborus esztendőben a klasszikus szépségű hadijelentéseket stilizálta, mint főszállásmester. Lapidáris szavakkal mutat rá egy súlyos bajra, mert szent igazság, hogy egymás életét keserítjük meg. Előkelő idegen szóval ezt háborus neurozishoz nevezük, a szatócs és a tejesasszony azt mondja: „Ja kérem, háboru van”. A háborus udvariátlanságot nálunk Aradon nem annyira a hivatalokban, mert a mi tisztviselőink a vaskalaposságban még sem vitték még annyira, mint a poroszok, mint inkább ott kell keresni, ahol az emberek szabadabban érintkeznek egymással. Nem új ez a panasz, csak az a baj, hogy minél jobban gazdagodik az emberiség egyik fele, úgy szegényedik el a másik, annál gyorsabb tempóban válik érezhetővé az egymásra utaltság és éreztetik is egymással az emberek, a kik azt hiszik, hogy a durvaság és az udvariátlanság az uri tempó. Már oly sok dologban követtük Németországot: nem lehetne-e ennek a rendeletnek szellemében is nagy szövetségesünk példáját utánoznunk?

— Dániel Tibor báró Románia polgári biztosa. A kormány polgári főbiztosi állást létesít Romániában, amely pozíciónak betöltője a kormánynak igazgatási és ezekkel kapcsolatos ügyekben lesz a romániai exponense. E kettős fontos állásra a magyar kormány és a hadsereg főparancsnokság egyetértő elhatározása Dániel Tibor báró dr.-t, Versec és Pancsova városok volt főispánját szemelte ki. Értesülésünk szerint a kinevezés már meg is történt. Egy délvidéki főrangú család közszeretben álló népszerű, képzett és rokonszenves sarja kerül Dániel Tibor báró személyében a fontos és előkelő pozícióba. Csak szépét, csak jót, csak elismerőt irhattunk róla mindig. Évek során át vezette Versec és Pancsova városok ügyeit, mint főispán és működése a legszebb sikereket eredményezte. A két felbolygatott közéletű városban rendet és békét teremtett. A háboru alatt fokozott értékű volt munkássága és ezen munkásságot jutalmazza meg a király a Lipótrend lovag keresztjével.

— Sikeres műtét. Vásárhelyi János földbirtokost az aradmegyei közkórházban ma megoperálta Zimmermann Károly dr. igazgató főorvos. A súlyos műtét után a beteg jobban érzi magát.

— A delegációk ülésezése. Bécsből jelentik: A magyar delegációt december 3-án, délután 3 órakor alakítják meg Bécsben. Kedden a Hofburgban ünnepies megnyitás lesz trónbeszéddel. A külügyminiszter még az nap a magyar delegációban exporét fog tartani a helyzetről.

— Felmentettek bevárásai engedélye. Budapestről telefonálja tudósítók: Illetékes helyről jelentik, hogy olyan felmentettek, akiknek felmentése határozott határidőhöz van kötve, bevárásai engedélyt még újabb felmentési kérelem esetén sem nyelhetnek és a felmentés lejártával bevonulni kötelesek. A honvédelmi miniszter most felhatalmazta a közigazgatási hatóságokat, hogy akkor, ha ilyen felmentettek bevonulása egyes egész kivételes esetekben a közérdeket vagy közigazdaságot súlyosan érinti, kivételes bevárásai engedély céljából távirati uton javaslatot tehetnek. A folyó évi november végéig felmentett ilyen egyének bevonulása a honvédelmi miniszter határozatának megérkezéig okvetlen szükségesség esetén felfüggeszhető.

(Részvéltátogatások.)

Hecht Arnold dr. gyászjelentést adott ki korán elhunyt neje haláláról. A gyászjelentés befejező sorai ezek: „Részvéltátogatások szíves mellőzését kérjük.” Mivel úgy tudjuk, hogy Aradon ez az első gyászjelentés, mely a részvéltátogatások mellőzését kéri, érdekes néhány szóban foglalkozni vele. A részvéltátogatást alighanem a spanyol inkvizíciótól örökölte a modern társadalom. Csak valami agyafúrt ember-kínzó találhatta ki, hogy ha egy családra lecsap a végzet: azt a családot békén hagyni nem szabad. Barátok és ellenségek, ismerősök és ismeretlenek egymás után törnek be a gyászoló család otthonába. Jönnek fecsegni, kilesni vajjon elég mutatós-e külsőleg a gyász és ellopni olyan intimításokat, melyekhez senkinek köze nincs. A fájdalom sebei behegednének lassan, de a részvéltátogatók könyörtelenül felszaggatják. És vannak kényszer-részvéltátogatók is. Olyanok, akik érzik, hogy vizitjükkel megzavarják a fájdalom magányát, de kénytelenek a társadalmi szokások rab-szolgái lenni. Külföldön és a fővárosban már kimentek dívatból a részvéltátogatások. Kövesse a példát a jó vidék is. A gyászolókat a maguk fájdalmával, hagyjuk egyedül!

— Katonai kinevezések. A hivatalos lap 7a sárnap száma a következő előléptetéseket közli: Tartalékos főhadnagyok lettek a 33. gyalogezredben Muntean Győző, Pálffy György, Matora Szabin és Nyamcz Aurél tartalékos hadnagyok. Népfelkelő hadnagy gazdasági tiszt lett a 2. honvédgyalozredben Fischer Mór gazdasági tiszthelyettes. Tartalékos százados lett mikófalvi Bekény Gyula 3. honvédhuszárezredbeli tartalékos főhadnagy. A szolgálaton kívüli viszonyban századosokká léptek elő: Holländer Lipót dr., Némethy Ernő dr., Győrfi Ernő, Korbuly Lajos. A népfelkelésnél századosok lettek: Pittner József a 18. honvédgyalozredben, Verő Miksa, Fischer Aladár, Domonkos Gyula, Krenner Ferenc dr., Secula Axent, Pavlas Kálmán Polyák István, Óvári György, valamennyien a 2. honvédgyalozredben és Lészai Árpád dr. az 1. honvédgyalozredben.

— A mi honvédeink mulatsága Karánsebesen. A 2-es honvédek a Szurmay-alap gyarapítására december hó 8-án, nagyszabásu kabarét rendeznek Karánsebesen. Az estély szereplői közül megemlítendő: Heintze Melitta, Eperjessy Frida, Mayer Böske, Benca Olga, Kraszt Tilda, Tuskó Ilgy., Drexler hadnagy, Quittner Füredi hadnagyok, Kemény zászlós, stb. A rendezőbizottság élén Dr. Bajtay Mihály száza dossal mindent elkövet, hogy kelemes estét szerezzen karánsebesi uri közönségének.

— Kinevezés. Novák György nagyhalmágyi járásbírói irnokot telekkönyvvezetővé nevezték ki.

— Az Aradi Közzolgálati Alkalmazottak Beszerzési Csoportjának bizottsága folyó hó 28-án (szerdán) d. u. Berzseny Béla einök hivatalos helyiségében ülést tart.

— A város első eljegyzői állása. A június közgyűlés tudvalevőleg a katonai szolgálattal teljesítő Petrány György másodaljegyzőt első aljegyzőnek választotta meg. Zimmermann Károly dr. és társai a közgyűlés határozatát megfelebbezték és ennek megsemmisítését kérték, mert szerintük a polgármester nem rendelte el a szavazást. A belügyminiszter ma érkezett leiratával a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

— Kiltüntetés. A király jezeranei Sertic Károly ezredesnek az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és eredményes magatartása elismerésül a vaskorona-rend 2. osztályát díjmentesen ajándékozta a hadiékítménnyel és a kardokkal. Sertic Károly mint alezredes huzamosabb ideig volt az aradi házi ezred parancsnoka és sok diadalmas csatában vezényelte az aradi bakákat.

— Leleplezett kémszervezet. Stockholmól jelentik: Az Aftenbladet jelenti: Svédországban széleskörű kémhálózatot fedeztek fel, amelynek az volt a feladata, hogy a német és svéd kereselmi hajózást megsemmisítse és Svédországban katonai és gazdasági kémkedést folytasson.

— Csökkentik a lakások fűtését. Budapestről telefonálja tudósítók: Az öt órai üzleti záróra elrendelésével kapcsolatban legközelebb sor kerül a magánlakások világításának korlátozására is. A tavalyi villany- és gáziogyszámlának csak 80 százalékát szabad fogyasztani. A rendőség szigoruan fogja ellenőrizni a világítás korlátozását és pedig az elektromos és gázművek könyveiből fogja megállapítani hogy a fogyasztó nem lépte-e túl a korlátozást.

— Üdvözet a harctérről. Kedves szövegű tábori lapot hozott szerkesztőségünknek a posta. A tábori lapon az orosz fronton levő 28. tábori vadászszázalaj gépipőveres osztagának magyar katonái üdvözlők az aradmegyei hírszönyvöket. A lapot a következők irták alá: Székely Vince (Tápas), Klein Sándor (Csermő), Sári József (Pankota), Gergás Konstantin (Borosjenő), Skurka Rezső (Ujarad), Gyepes István (Kisjenő), Bajduk György (Feketebátor), Krausz Ferenc (Hídegyut).

— Határozás. Hajek Rezső, az aradi vízmű társaság volt igazgatója 55 éves korában meghalt. Az elhunyt mikósi uradalom műszaki igazgatój volt.

Beck Mari, aki az egykori Schiffer és Beck aradi bornagykereskedő-cég baltája volt, életének 74-ik évében, elhunyt. Temetése 28-án d. u. 2 órakor lesz a Flórián-utca 20. számú gyászszobából.

— Az aradi hentések és a Haditormény. Az aradi hentések, mint az Aradi Közlöny megírta, küldöttségben voltak a polgármesternél és megkérték, eszközölje ki a Haditormény részvénytársaságnál, hogy a rekvirált sertések bérvágásában ők is részesedjenek. A polgármester ebben az irányban felterjesztést intézett a közlelmezési miniszterhez, aki ma leiratban értesítette a polgármestert, hogy a hentések kérelméhez megfelelően intézkedett. Erről a polgármester ma értesítette a hentések szakosportját.

— Gyári tűz. Vasárnap éjjel kigyulladt a Neuman-gyár szárióhelyiségében a száriógépezet faalkatrésze. A gyári és gáji tűzoltóság hamarosan eloltotta a tüzet. A tűz keletkezésének megállapítására megindult a vizsgálat.

— Pályázat házassági segélyre. A „Dengel József” 20.000 koronás alapítvány kamatai az ardvárosi árvaházban nevelkedett rom. kat. vallásu leányok kibérlésére fordítandók. Felhívom mindazokat, kik a kibérlési segélyben részesülni óhajtának, kérvényeiket hivatalomhoz legkésőbb folyó évi december 31-ig nyújtsák be. Varjassy Lajos, polgármester.

— A Winterri-estély e hó 30-án, pénteken lesz megtartva a fűtői kulturpalotában. Óriási érdeklődés előzi meg e csoda-einbernek előadását, akiről éppen a tegnapi bécsi lapok azt irták, hogy egy anyának, aki már nyolc hónap óta nem kapott levelet hirtéren levő fiától, kérdésére megmondta, hogy fia nem esett el, hanem itt és itt hadifogoly. Az anya irt a Winterri által megnevezett helyre és tényleg meg is találta ott elveszetnek hit fiát. Jegyek Scherhagnál kaphatók.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Kerenszki behódolt Lenninek.

Hága. Pétervárott teljes nyugalom Lenin és Trockij nagy nehézségekkel küzdenek, mert a hivatalnokok nagyrésze még mindig sztrájkol. Kerenszki szabadlábban van és talán ebben a percben csapatokat gyűjt, hogy Pétervár ellen vonuljon.

Kopenhága. Londonból jelenti a Reuter ügynökség hivatalosan: Pétervárról a következő szenzációs távirat érkezett: A Djen. Kerenszki volt lapja közli, hogy az a hír, mintha Kerenszki öngyilkossá lett vagy meggyilkolták volna, nem felel meg a valóságnak. Kerenszki Leninnek levelet írt, melyben kijelenti, hogy aláveti magát a maximalista kormánynak és viszsza lép a főparancsnokságtól és a miniszterelnökségtől. Azt, hogy Kerenszki hol tartózkodik, nem tudják.

A Djen szerint a hírt Angliában a Reuter-en kívül más forrás is megerősíti.

Az az esemény — mondja tovább Kerenszki volt lapja — igen mély benyomást keltett Angliában, mert arra következtetnek, hogy egyrészt a maximalisták mozgalmá nagy haladást tett, másrészt pedig arra, hogy Kerenszki behódolása egész Oroszországban igen messze menő hatással lesz.

(Ha ez az angol hivatalos színezetű hír igaz, — minden oroszországi hírt, pláne amely a Reuter-en jön keresztül, bizonyos fokú tartózkodással kell fogadni — akkor most már az orosz hivatalos forradalmi párt is magáévá tette Leninék béke programját és Kaledin jelentéktelen csapatától eltekintve, az ennénté senkire sem támaszkodhatik és nem tudja megakadályozni a béke kibontakozását. A szerk.)

Washington. A mai nap eseményei után Wilson környezetében Oroszországot nem barátoknak, hanem az entente ellenségének tekintik.

Madrid. A spanyol lapok jelentése szerint a francia-spanyol határt ismét elzárták.

Stockholm. Finnországból érkező jelentések az anarchia növekedéséről számolnak be. A vörös-gárda fellépése házkutatásokban, letartóztatásokban, fosztogatásokban és erőszakos cselekményekben nyilvánul meg. Ezek az állapotok általános elkeseredést keltenek. Helsingforsban 44 embert megöltek. A sztrájk ugyan szünőben van, de a forradalom nem akar megszűnni. A szociálisták nem urai többé a helyzetnek. A nép nagyrésze semmiféle tekintélynek sem engedelmeskedik. Igazi kormány ebben a pillanatban nincs. A finn állampénztár teljesen üres. Az élelmiszerekben való hiány egyre fenyegetőbbé válik.

Rotterdam. Pétervárról jelentik a Daily Mailnek: Az orosz délnyugati fronton Kerenszki tábornokot a csapatai agyonverték. A tábornok egy románokkal vegyes csapat parancsnoka volt.

Berlin. A Tägliche Rundschau közli a Reuter-ügynökség pétervári jelentését, a mely szerint a pétervári polgármester közölte, hogy a német hadseregparancsnokság nem fogadta a maximalisták parlamentjét. Német részről kijelentették, hogy béketárgyalások bevezetéséhez szükséges, ha az orosz csapatok 100 kilométernyire visszavonulnak, ellenben a németek megmaradnak állásaikban. Illetékes helyen kijelentik, hogy ez a hír, mint a Reuter-ügynökség más jelentése is, minden alapot nélkülöző koholmány.

Kopenhága. A National Tidende írja Haparandából: Az angol nagykövetség személyzete november 23-án Pétervárról elutazott. Hír szerint érintették Kiborgot; azóta nem hallották felőlük semmit se. Föltehető, hogy Finnországban visszatartották őket.

Kopenhága. A „Djen“ közli, hogy az állami bank aranykészletét lefoglalták.

A Cambraytól délnyugatra elterülő csatatéren az ellenség csak makacsul ismételte Inchy elleni támadásait. Az előző napokban támadásban és védelemben bevált, itteni csapataink tegnap is teljesen visszaverték az ellenséget. Megsemmisítő tüzelésünk Graincourtól délkeletre belecsapott az ellenséges csapat gyülekezésebe és számos páncélos gépkocsi készütségi állásba. A Bourlon elleni gyengébb gyalogság-előretörést visszavertük. A legutóbbi napokban Bourlonnal vonalaink mögött megmaradt angol fészkeket véres közelharcban megtisztítottuk, nyolc tisztet és több mint háromszáz tónyi legénységet fogtunk el, husz géppuskát zsákmányoltunk. A bourloni erdő délnyugati szélén és Fontainetól nyugatra éjjeli nagyon heves kézigránát harcok az óhajtott térférséggel végződtek. Banteuxtól északra az ellenség heves pergőtűz után támadott, visszavertük. Fiecourtól keletre egy angol előretörés akadályaink előtt összeomlott.

A német trónörökös hadseregportja. A franciák Samogieux és Beaumont között a tüzelésnek legnagyobb erőre tokozása után négy kilométer szélességben támadást kezdtek, az első tá-

madó hullámok gyalogsági és védőtüzünkben széttepvé özönlöttek vissza a kiinduló állásba, ujjonnan harcba vetett erők többszörös támadása védőzónánkban összeomlott, számos turkot és zuávot és más franciát fogtunk el. Az erős tűz a harcát szomszédos szakaszára is áttérjett és különösen az Orne két oldalán egész napon át nagy erővel tartott. Gyalogsági, harci és vadászpü-lőink a heves vihar és eső ellenére sikeresen avatkoztak bele a harcba és a Cambray-i csatatéren és a Maas mentén táradhatatlanul támogatták a vezetését és a csapatokat.

Keleti harcát és Macedón arcvonalon nem volt nagyobb harci cselekmény. — Ludendorff.

Fenyegét a Vadközpont.

(A vadhus ára Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Rögen, messzi évezredek előtt, talán az azóros korszakban, amikor még béke lakozott a földön és nem volt háboru, a vadhus elég közkeletű élelmicikk volt. A gazdag emberek merő inyenkedésből tálták fel a nyuigerinet, vagy őzcombot, a szegényebb néposztály pedig oly könnyen jutott marha-, disznó-, borjú- és más husokhoz, hogy eszébe se jutott senkinek gazdasági szempontból vadhust közölni. Talán épen a szelid állatok husának potom ára miatt nem terjedt el nálunk a vadhus fogyasztás. Szóval: háboru előtt nem kellett a vadhus, részben, mert volt bőven más, részben talán mert olcsó volt. Emlékszünk: egy nyul alig került két-három koronába, ma olyan horribilis ára van, hogy jobb róla nem is beszélni. Megdrágult minden és a vad ára is szörnyen felszokott. Ma már szívesen vásárolnának a gazdasszonyok vadhust, azonban nem lehet megfizetni.

Érdeklődünk ma a vadhus aradi ára után. E sorok írója megjelent egyik eseményüzenetben, ahol rendszeresen sok vadhus kerül kimerésre és felve kérdezte:

— Kérem, mibe kerül egy nyul?
— A nyul ára ma 14—15 korona.

Az üzletben a földön ott feküdtek az elhalálozott kis nyulaeskák, soványak voltak, gerincük kimeredt és elgondoltam: istenke, istenke, de felvitted a leölt nyulak árát. Mikor még egyedül és kizárólag a vadakra küldözgettek a puskaport, mikor még nem az emberek meleg hasába bocsátottak hideg ólóngolyókat, akkor a nyulaeska három koronáskába került. A szívelyes kereskedőtől aztán megkérdeztem:

— Az őzhus kilogrammonként mibe kerül?

— Hat korona, a vaddisznó 4 korona 50 fillér.

— Hát a fácánnak hogy darabja?

— Kérem, a fácán igen olcsó. A közönség nem is tudja, hogy a fácán, ami a legizetesebb madárhusok egyike, sokkal olcsóbb, mint a csirke. Ma a fácánnak darabja 5—6 korona. Azt el kell ismernünk, hogy a vadhus ára tetemesen megdrágult a háboruban, de ennek dacára a fogoly és a szalonka kivételével a vadhus ma is olcsóbb, mint a birkahús.

Érdeklődünk az iránt is, hogy van-e elegendő mennyiségű vadhus?

— Ma még gyakran kapunk vadat, noha tekintélyesebb részét Ausztriába szállítják, a jövőben azonban ez se lesz, mert felállítják a Vadközpontot. Mielőst a Vadközpont megkezd működését, vadhust aligha lehet majd kapni. Ugyanis a vadhus hamar romlik, a szállítása akadályokba ütközik és így a vadhus-fogyasztásról is le kell mondania a közönségnek.

Lesz tehát vadközpontunk is, ami eddig nem volt. Eddig azonban kaptunk olykor egy kis vadhust, ami ebben az eivadult világban pótolta a drága szelid állatok husát. Ezután vadhus sem lesz.

— **Eljegyzés.** Adamec Franta dr. főorvos (Prága) eljegyezte Samu Jakab malonutalajdonos leányát Teruskát Aradon.

— **Gyors- és gépirási tanfolyam.** Minden hó elsején kezdődőleg gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. Gyorsírás és írói munkálatok tanítása szaktanár vezetésével. Beiratkozni minden nap lehet: Bodnár József írógép vállalatánál Arad, Weitzer János-utca 11. Telefon 11—41.

— **A legújabb lakbérrendelet** kapható Pichler papírkereskedésében (Bohus-palota.)

— **Könyvtárakat,** festményeket és bélyeggyűjteményeket jó árban vesz Kerpel.

— **Keresk. szakoktatás.** Beiratkozás a december 3-án kezdődő 4 havi magántanításra: Lázár Vilmos-utca 2. Gyors- és gépiró iskola.

Sikertelen minden angol erőlködés.

Berlin, november 26. (Hivatalos) A nagyfőhadiszállás jelenti: Nyugati harcátér:

Rupprecht trónörökös hadseregportja. Flandriában csak időnkint tokozódott a tüztevékenység. Pölkapelle és Ghileivel között sikeres előretöréseket hajtottunk végre és azokból foglyokat szállítottunk be. Paschandaletől északra keletre meghiusult egy angol zászlóalj előretörése.

Botrány az Otthon-körben.

(Affér készül egy kártyabarlang leleplezése miatt.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest. Az Otthon írók és művészek körében kinos botrány játszódott le ma délután, melynek szereplői Róbert Oszkár hírlapíró, a Déli Hírlap munkatársa és Kassai Ferenc fővárosi bizottsági tag voltak.

Róbert Oszkár néhány nappal ezelőtt átmadást intézett Kassai ellen. Azt írta „Játékbarlang vagy pártkör?” főcímű és „Hamis játékosok és síró asszonyok a Lipót-körúton. — Miért bukott meg a két lipótvárosi kör iuziója?” alcímű cikkeiben, hogy:

„A Lipótvárosi társaságról rémülettel beszélnek egy-két év óta a kerület komoly polgári elemei. Számos kisexisztencia vagyoni romlása fűződik a klub bakkasztalához, de sok vagyonos embere is itt került az anyagi zűllés útjára. Lipót-köruti kereskedők néha egész heti bevételüket szombat este a társaskör bakkasztalánál hagyják, amelyen esténként 50—60.000 korona cserél gazdát.

A bakkasztal körül Budapest legvegyesebb társasága hemzseg. Erre a társaságra legjellemzőbb, hogy akadtt közte egy szervezett csoport, amelynek tagjai — köztük egy előkelő szinigazgató fia — hónapokon keresztül hamisan játszottak és ekként nap-nap után kifosztották a szerencsétlen játékosokat. A társaskörben egyébként sem ritkák a botrányok és kétségbeesett családanyák, akik férjüket viszik el a kárhozatos helyről, a klub megszokott alakjai közé tartoznak. B. V. ismert jónevű műbutor-kereskedő felesége emlékezetes nagy botrányt rendezett a társaságban, mert férjét kifosztották a bakkon.

A társaskörnek igazgatója, vezetője, legfőbb mozgatója Kassai Ferenc dr. ügyvéd, fővárosi bizottsági tag, aki a társaskörtől 10.000 korona fix fizetést húz. Kassai az anyagi előnyök mellett politikai célokra is értékesítette a bakk vonzerójét. Sikertült annyi tagot toboroznia, játéklubbja számára, hogy ezek bizalmára hivatkozva, kikényszerítette az V. Kerületi Polgári Kör vezetőinél, hogy paktum alapján bekerüljön a városatyák névsorába. Kassai kezdetben a tanács legizelkesebb hívének mutatkozott a közgyűlésen. Néhány év előtt azonban az a terve támadt, hogy a társaskör számára nyári helyiséget létesít a Margitszigeten, mert a rendszeres helyiségben a meleg hónapok alatt gyengébben ment a bakk. Bárczy polgármester csak abban az esetben volt hajlandó a márgitszigeti nyári helyiség megnyitását engedélyezni, ha ott nem lesz bakk. Kassai természetesen így reilektált az engedélyre s azóta nincs az a tanács előterjesztés, amelynek közgyűlési tárgyalásánál Kassai nem okvetelenkedné nagyhangon, de tehetségtelen üres felszólalásaival. Kassai legközelebb képviselőjelöltnek készül fellépni a Lipótvárosban.”

Kassai Ferenc két katonatiszt útján provokáltatta Róbert Oszkárt, aki arra hivatkozva, hogy a király megtiltotta a párbajt, az elégtételadást megtagadta. A tiszték Róbert nyilatkozatát tudomásul vették, Kassai azonban nem. A fővárosi bizottsági tag, aki főhadnagy rangban van, két közkatonát vett maga mellé és ezek társaságában jelent meg az Otthon körben. A két katonát a kör bejáratához állította és rájuk parancsot, hogy az ajtón ne bocsássanak ki senkit sem és addig ne mozduljanak el helyükről, míg ő nem jön.

Kassai e stratégiai terv megszerkesztése után bement a kör helyiségébe és Róbert Oszkár hírlapírót kereste. Kassai dühösen men tvégig a termeken, hangosan kiabálta:

— Hol van Róbert Oszkár?! Beszélni akarok vele!

A kör tagjai megakadályozták, hogy Kassai és Róbert találkozzanak egymással. Természetes, az erőszakoskodó ember fellépése aköben kinos botrányt okozott. Az ott tartózkodó írók, szerkesztők és művészek tiltakoztak Kassai durva és kvalifikálhatatlan fellépése ellen és ajtót mutattak neki. Többen felszólították, hogy azonnal távozzék a helyiségből és a katonákat küldje el. Kassai a felszólításnak nem akart engedelmesskedni, a katonáknak sem akart utasítást adni, hogy távozzanak, azonban a katonák

időközben elmentek. Időközben Herczeg Géza, a kör választmányi tagja telefonált a katonai rendőrségnek, honam készülség ment ki a helyszínre. Az esetről jegyzőkönyvet vettek fel.

Róbert Oszkár hírlapíró Kassainak a sajtó szabadság ellen irányuló brutális támadását bejelentette az Újságíró Egyesületbe.

Ép egy árverésről.

(A parasztok pénzbősége.)

A pénzbőség lavínája hömpölyög a magashól s a lavinák természete szerint nem is áll meg addig, míg a legalacsonyabb pontig nem ér. A milliárdoknak is ott kell lenniök valahol alant — a nép között. S úgy látszik: ez a hasonlat igazságot tartalmaz, legalább erre enged következtetni ezer mindennapi jelenség, melynek utján, piacon, üzletekben tanui vagyunk.

Még jobban megerősíti a földművelő nép pénzbőségét az alábbi historia.

Arad egyik vagyonos polgára: Böhm Géza, ki háztulajdonos és vállalkozó, beszélt el a következőket:

— A földművelő nép ma mindent megvesz és pedig látatlanul vakon és semmi sem drága neki. Vönnek, aki elesett a háboru folyamán, itt nem messze Aradtól egy 500 holdas bérlete volt. A gyászos eset után természetesen lemondunk a birtokról s ezt egy pécskai gazdag parasztember vette ki. Már mindent hazahoztunk, ami használható volt, az állatállományt pedig eladtuk. Nem maradt más a birtokon, mint a többé-kevésbé hasznavehetetlen limlém. Vöm több, mint tíz évig gazdálkodott itt: elképzelhető, hogy magtárakban, kocsiszínekben, istállóknak, mennyi tonkrement, eltört ócskaság gyűlt össze.

— Mit csináljunk ezekkel? szóltam a lányomhoz.

— Legjobb lesz, ha ott hagyja apa, szóltott ő.

— Hát az talán még is kár volna, mondtam, majd szólok ott a tanyaiaknak, falusiaknak, ki mit ad érettek s amit kapunk, az is több lesz a semminél.

— Ugy is történt. Kidoboltattam a faluban, de mert gondoltam, ahol többen vannak, ott nagyobb a forgalom: a szomszédfaluban is. November 24-ikére tűztem ki a licitációt. Nem számítottam valami sok árverezőre s azért nem is siettem kora reggel a tanyára. Ugy 10 óra tájban értem ki s hirtelen nem tudtam: vásáron vagyok-e, vagy képviselőválasztáson. Legalább 40 koesi volt ott s legalább 200 árverező.

— Szent Isten, mondtam, ezek agyonvernek, ha megtudják, hogy itt alig van más, mint törött ócskaság. De nem volt mit tenni. Elkerültem az árverést. Előkerült a sok törtégu villa, kopott kapa, esorba ásó, rozsdás fejsze, ócska lópokróc s egynehány szakadozott lószerszám.

— Mit mondjak Önnek? Mindenre volt vevő. A törött falapátokat 5—6 koronáért kapdosták ki egymás kezéből, a dirib-darab vasvillákért 8—10 koronát fizettek. A pokrócokért, melyeket az orosz foglyok számára vásároltam ezelőtt két évvel 8 koronáért, párjával adtam el száz korona áron. S boldog volt, aki hozzájuthatott. A lószerszámokért, melyek valaha ujonnan negyven forintba kerültek, most szakadozott állapotban 550—600 koronát adtak szívesen.

— Csaknem 10.000 koronát árvereztek ott hamar össze az én parasztjaim s szinte családostan kérdezték, midőn már a kapukulesot is eladtam:

— Na, mi van még, megveszünk mi uram, mindent!

KÖZGAZDASÁG.

A tőzsdei forgalom új ideje.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A budapesti értéktőzsdén lanyha irányzat volt. Egyes hajózási, gép, vas- és sör-értékektől eltekintve a pénteki zárlathoz képest a legtöbb érték veszteséget szenvedett. Ennek azt a magyarázatát adjuk, hogy Bécsben is gyenge az irányzat. A lanyhaságnak az oka az egyre pompásabban fejlődő orosz események mellett a budapesti tőzsde beteg volt.

A tőzsde legközelebbi időben összehívandó rendkívüli közgyűlésére mindkét oldalról megindult a szervezkedés. A reformokkal elégedetlen tagok november 28-án szerdán délután 5 órakor tartják első értekezletüket a tőzsde könyvtárszobájában.

Éjjel telefonálta tudósítónk: A mai értékpapír piacon igen csekély forgalom mellett lanyhaság volt. A tőzsdetanács közölte, hogy holnaptól kezdve a tőzsdeforgalom déli 12 órától 1 óráig tart. A nap folyamán többször változott a hangulat, de a forgalom végén újabb lanygulás állott be. A mai legalacsonyabb és legmagasabb kurzusok a következők voltak: Magyar Hitel 1248—1275, Osztrák Hitel 893—912, Agrárbank 975—993, Fabank 911—935, Hazai bank 610—622, Kereskedelmi bank 5850, Magyar bank 859—872, Salgótarjáni köszénbánya 1100—1120, Konkordia malom 880, Rimamurányi vasművek 1040—1073, Ruggyantar 1010, Gan Danubiusz 4280—4300, Fegyvergyár 980, Klotild vegyipar 600—625, Nasicí taningyár 3300, Osztrák-magyar államvasutak 1002—1010, Adria tengerhajózás 1940—1950, Atlantika 1575. Ma kerültek először forgalomba az új Vörös Kereszt sorsjegyek 59—62 koronás kurzusok mellett.

Bécsből jelentik: A mai tőzsdén az oroszországi nyugtalan helyzet miatt realizálási hajlandóság mutatkozott, amellyel szemben csekély felvevőképesség állt elő. Bankértékekben 17, államvasuti értékekben 19, bányavértékekben 16, dohányértékekben 20, több vasuti értékben 55 koronával állt be hanyatlás. A korlátértékekben kínálat uralkodott csökkent árak mellett. Csúpan a magyar tengerhajózási értékeket keresték. A befektetési piac nyugodt volt.

— A város hadikölcsön-jegyzése. A város pénzügyi bizottsága Zubor Andor pénzügyi tanácsos elnöklésével ma délután ülést tartott amelyen azt tárgyalták, hogy a város milyen mértékben vegyen részt a VII. hadikölcsön jegyzésében. A város az aradi pénztintézetektől a kölcsön jegyzésére vonatkozólag ajánlatokat kért. Tizenegy aradi pénztintézet nyújtotta be ajánlatát, amelyek teljesen azonosak. A bizottság úgy határozott, hogy a város egy millió korona erejéig 6 százalékos kamatozású hadikölcsön kötvényeket jegyezzen, a törzsvagyomány alpból 180.000 koronát fizessen be, a fennmaradó összeget pedig felosztja az aradi pénztintézetek között alaptőkéjükhez mérten. Végleges határozatot a pénzügyi bizottság nem hozott, mert az Aradi Ipar- és Népbank 1918. december végéig biztosítja a 4¹/₂ százalékos kamatot a folyószámlának negyedévi lezárásával, míg a többi pénztintézet félelvi folyószámla lezárással 1918. június 30-ig 4 és fél százalékos kamatot biztosít. Zubor Andor a holnapi nap folyamán még a közgyűlés előtt fel fogja szólítani a többi 10 ajánlattevő pénztintézetet, hogy hajlandók-e a 4 és fél százalékos kamatot ugyan- csak 1918. december végéig biztosítani. H

pénzintézetek ezt a feltételt elfogadják, akkor alaptőkéjükhez viszonyítva részesednek a városi hadikölcsönjegyzésében, ha pedig ezt a feltételt nem fogadják el, akkor a város a VII. hadikölcsön jegyzésénél nem lép velük összeköttetésbe.

Aradon ma a következő jegyzések történtek: Az Aradmegyei Takarékpénztárnál ma a következő nagyobb jegyzések történtek: Solyomossy Lajos báró 100.000, Salgóné Nussbaum Lili 107.000, Kleitsch Testvérek 25.000, Schaffner Lipót 10.000. Az Aradi Ipar- és Népbanknál: Szathmáry Ferencné Arad 1000 kor., M. B. 1500 kor., Eisler Jakab 40.000 kor., Milykó Pál 10.000 kor., Gyumbjer Pál 10.000 kor., Gálk János 10.000 kor., Huzsan János 10.000 kor., Sipieky K. János 10.000 kor., Kerekes János 10.000 kor., Mistyurik András 10.000 kor., Hrabovszky János 10.000 kor., Blahut János 10.000 kor., Kraszkó Mihály 10.000 kor., ifj. Kovács Sz. Alám 10.000 kor., Kovács Pál 10.000 kor., Lammegesz Mátyás 10.000 kor., Vandlik György 10.000 kor., Belanka János 1000 kor., Goztkó András 2000 kor., Zahorán András 2000 kor., Pribojszky György 1000 kor., Adaonik János 2000 kor., Csiernyik Mátyás 1000 kor., Pribojszky Mihály 1000 kor., Medovarszky Mihály 1000 kor., Achim Pál 2500 kor., Medovarszky Pál 1000 kor., Achim Pál 3000 kor., Lipták P. János 1000 kor., Mitykó Pál 3000 kor., Varga Mihály 1000 kor., Brhlik Pál 2000 kor., Zelenyanszky Mátyás 5000 kor., Achim Pál 4000 kor., Kovács András 5000 kor., Achim András 5000 kor., Belanka Pál 5000 kor., Belanka János 6000 kor., Laurinyecz Pál 8000 kor. Összes eddigi jegyzés 3.598.800 korona. A Polgári Takarékpénztárnál 246.000 korona. Az Általános Takarékpénztárnál 95.000 korona. A Közgazdasági Banknál 140.800 koronát. A Kereskedelmi Banknál 64.000 koronát jegyezték eddig.

= A szolnok-csongrád-szegedi hajójára tok megnyitása. A magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási r. t. igazgatósága közölte, hogy az eddig kis víz miatt szünetelő személyszállítással egybekötött menetrendszerű teherjáratokat Csongrád-Szolnok között és vissza f. évi november hó 18-án, Csongrád-Szeged között és vissza november hó 19-én újból megnyitotta.

= Mezőgazdák és mezőgazdasági alkalmazottak felmentése. A mezőgazdák és mezőgazdasági alkalmazottak, akik november 30-án lejáró felmentésük meghosszabbítását október 25-ig kérelmezték, jövő évi január 1-ig a miniszteri rendelet értelmében bevárásai engedély kaphatnak. Minden városban a katonai ügyi hivatalban, a községekben az előjáróságoknál jelentkezzenek és vigyék magukkal felmentési, illetve katonai igazolványaikat.

= Tokajhegyaljai Borkiviteléi Részvénytársaság. Ezzel a céggel a Magyar Általános Hitelbank az Agrárbankkal közösen a tokajhegyaljai érdekelttség bevonásával Sátorajaujhegyen 4 millió korona alaptőkével új vállalatot alapított.

= Alaptőkeemelés. A Részvénytársaság Villamos és Közlekedési vállalatok számára a cég igazgatósága szombati ülésében elhatározta, hogy a december 11-ére egybehívandó rendkívüli közgyűlésnek azt a javaslatot teszi, hogy a társaság függő adósságainak csökkentése végett, valamint a vállalatainál szükséges beruházásokra való tekintettel a társaság alaptőkéje 10,2 millió koronáról 20 millió koronára emeltesék fel.

A lisztesszákok használati díja. A Haditermény R. T. a lisztesszákok használati díját november 1-től visszamenőleg 50 fillérről 1 koronára emelte fel, a melyről most értesítette a vidéki hatóságokat.

= Hogy állanak az őszi vetések? Az őszi vetési munkálatok a hosszantartó kedvező időjárás következtében kielégően haladnak előre. A vetés fejlődése megfelelő és csak az időjárás változásától függ, hogy esetleges fagykárt ne szenvedjen. A pár nap előtti korai fagy még gyenge volt ahhoz, hogy a vetésekben kárt idézzen elő, miért is céltudatlan aggodalom ulatoznak tekintendő.

= Az Eleki Első Takarékpénztár tegnap, vasárnap, tartotta Wittmann János orsz. képviselő, nagybirtokos elnöke alatt rendkívüli

közgyűlést, melyen egyhangúlag meent határozatba, hogy ezen intézet fuzionál az Aradi Polgári Takarékpénztárral.

Zégelsteinék Aradon. (akik mindent a Marosba öntenek.)

Az ötletszerűen keletkező háborus kereskedelmi ügyletek legtöbbször a bíróságok előtt nyerne befejezést. Idegenből idegenbe vetődött emberek lépnek egymással üzleti összeköttetésbe, mindegyiket a meggazdagodási vágy fűti, könnyűszerrel, kevés munkával sok pénzt akarnak szerezni és ebből gyakorta per keletkezik. Az aradi polgári törvényszék Mészáros Dániel táblabíró elnöke mellett ma ilyen háborus kereskedelmi pert tárgyal, melynek szereplői a román betörés alkalmával idekerült emberek voltak.

Zégelstein Izráel és Zégelstein Jakab kereskedők egy határmenti városkából sodródtak Aradra. A menekülés csunya, sötét hulláma dobta őket ide és itt hamarosan akcióba léptek.

A két fürge, eleven testvér nem akarta az időt feleslegesen elpocsékolni, hozzáálltak há az üzlethez. Zégelsteinék marhákat vásároltak. Az üzleti elv az volt náruk: olcsón venni és minden árdrágítási fantáziát meghaladó áron eladni, mert fő a szolid és megbízható kiszolgálás. És Zégelsteinék vettek és Zégelsteinék eladtak. Részben elszállították Aradról a marhákat, részben itt hozták forgalomba, azzal a kikötéssel, hogy a beleket megtartották maguknak, amit ők más úton értékesítettek.

Zégelsteinék lassankint ismert kereskedők lettek Aradon, nagyban folytatták az üzemet és mindenki úgy beszélt róluk, mint gazdag emberekről. Alig pár hónap leforgása alatt horribilis szállításokat bonyolítottak le a megszűről jött Zégelsteinék. Egyebek között fagygyufeldolgozó üzemet is rendeztek be. Ugyanis a marhabeleket ipari uton értékesítették. Az üzleti forgalom során összekerültek egy Schön Mendel nevű mezőkovácsi kereskedővel, aki leszerződött a Zégelstein testvérekkel, hogy a jövő év május hó elsejéig fagygyut szállítanak neki kilogrammonként 11 koronáért. Schön Mendel az üzletmegkötéskor átadott Zégelsteinéknek 6000 korona előleget. És itt szól bele a háborus üzletekbe a maximális alakjában megjelenő végzet. Alig kezdték Zégelsteinék szállítani a fagygyut, egy szép — Schönnek csunya — napon megjelent a kormány rendelete, amely hat koronában állapította meg a fagygyu legmagasabb árát. Schön Mór ekkor észbe kapott, elment Zégelstein testvérekhez és lerendelte a fagygyut, mondván, most már nincs rá szüksége. A szállítók azonban nem akarták a pénzt visszaadni, mire perre került az ügy.

Zégelstein a mai tárgyaláson igen furesán védekezett. Kijelentette, hogy mivel Schön a fagygyut nem vette át, annak nagy részét: 3300 korona értékű fagygyut a Marosba öntött. A bíróság Zégelstein testvéreket rögtön elmarasztalta 2700 koronában, a többire nézve pedig bizonyítást rendelt el.

Mészáros Dániel táblabíró, tárgyalási elnök megkérdezte Zégelsteinéket:

— Miért dobta a nagymennyiségű és értékes fagygyut a Marosba? A fagygyu télen nem romlik meg és lehet belőle szappant főzni.

— A fagygyunak rossz szaga volt — mondotta Zégelstein. Nem bírtam ki a szagát, kérem.

— Ki vitte el a három métermázsas fagygyut a Maroshoz?

— Én.

— Hogy? Kocsin, talicskán?

— A hátamon.

A tárgyalás folyamán Zégelsteinék azt vallották, hogy a fagygyut nyole hónap alatt gyártották Aradon, ami azonban — mint kiderült — nem felel meg a valóságnak, mert három hónap leforgása alatt Zégelsteinék visszaköltöztek Nagyszebenbe.

A bíróság elrendelte a szakértők kihallgatását.

Parecz Béla dr. az ügyvédekért.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az ügyvédi kamarák országos értekezlete ma folytatta tanácskozását. Elsőnek Parecz Béla dr., az aradi ügyvédi kamara elnöke szólalt fel, aki nagyszabású és tartalmas előadásában a haretérről hazatérő ügyvédi energiák felhasználásáról és az alsófoku közigazgatási bíróságok felállításáról beszélt.

Parecz dr. hangoztatta, hogy a rendes bíróságok előtti eljárás után mindjárt a közigazgatás az a hely, mely az ügyvédség részére legágasabb érvényesülési tér gyanánt kínálkozik. Törekedni kell tehát arra, hogy ezt a területet, mely ma csak kis részben az ügyvédeké okupálják. Természetes azonban, hogy az ügyvédi működési körnek csak olyan részére szabad gondolni, mely magát a közigazgatást teszi tökéletesebbé.

Abban kell tehát megtalálni az ügyvédség érvényesülését, hogy a közigazgatásnak a legnagyobb területeit tegyük olyanokká, melyeken jogszerűséggel boldogulni lehet.

Követelni kell tehát, hogy a jogvitás közigazgatási ügyek már az alsó foknál ilyenekként kezeltessek és kontradiktórius eljárás útján intéztesse el. Ez pedig csak az alsó-foku közigazgatási bíróságok felállítása útján érhető el.

Fel kell állítani az alsófoku bíróságoknál a közigazgatási bíróságokat első sorban az egyéni jogok érvényesülésére, de meg kell ezt teremteni a közigazgatás saját érdekében is, mert ez bele vinné a közigazgatásba a jogtisztetel és az objektív mérlegelés szellemét.

Parecz Béla dr. mindvégig érdekes és ugy szociológiai, mint jogi érvekkel támogatott előadását figyelemmel hallgatták végig és az általa benyújtott határozati javaslatot többek hozzászólása után elfogadták.

MOZI

Mozikritika. Az aradi moziszinbázak tulajdonosai úgy látszik azt az ökonomikusan helyes üzleti politikát követik, hogy a múltban kisé elhanyagolt *Uránia-színház* műsorára nagy gondot fordítanak. Ezt látszik igazolni, hogy a legutóbbi időben *Jókai Harry Piel, Carmi Maria stb.* az Uránia vásznán jelentek meg. Az Urániának ma is jó estéje volt. Ugyan ezt már nem mondhatjuk el az *Apol-lóról*, amelynek vezető filmje: Az egyszerű szivek hazug jelentéktelen és igazságtalan történet, bár a kidolgozása ellen sok kifogást nem tehetünk. Jobb volt a Haditörvényszék előtt című két felvonásos amerikai apróság, melynek feltűnt egynéhány finom részlete...

* A mozi iroda hírei. A nap átka. (Mária Carmi film az Urániában) Egy asszony életébe bele kell meyednünk, hogy meglásuk lelkében azokat az érzelmeket, melyek a nőiességet, igazi karakterét adják. A nők szívet rejtelmes fátyol veszi körül, mely mögött legtöbb esetben sötét tragikum lappang, kiömlő könnyek egész árada a ég, mert az élet, a diadalmas torró élet felpenzeli lelkük fehér szirmait.

Egy ilyen csodálatos és szenvedő nőt játszik a mai képen Mária Carmi, aki a modern film-drámák terén mindenkor újszerűt és örökbe-
esüt produkál. Az ő egyéniségében megtaláljuk a tomboló szenvedélyek mámorát az ő forró
érzékisége eszdes és finom lemondása olvad,
mintha csak egy tiszta, bibliai kép állana előttünk. A szerelemre szomjazó nő tartózkodásában belevegyül a kilobbanó ifjúság, de csak az asszonyi számítás méreteinek óvatosságával, finomságával. Milliő emberi érzése szenvedélyek, ragyogó kifejezése, az igazi asszonyi érzések csodálatosan melegsávu megtestesítőjének mutatkozik be a kép keretében a nagy művésznő. — Az *Uránia teletónja 8-41.* A közönség kényelmére a mai naptól kezdve a színház telefont szereltetett fel, amely naptól kezdve délelőtt 1/2, 11-12-ig és délután 1/2, 5 kezdve közvetít előjegyzéseket. — *Isten ostroma.* A nemibetegségek elleni liga propaganda filmje, legközelebb az *Urániában.*

Drámák bemutatója az Apollóban. Két rendkívül érdekes filmet mutatott be hétfőn az Apolló-színház. Az egyik az „Egyszerű szívek” című négyfelvonásos alpesi történet. Az alpesi népnek élete csillámlik ki ebből a filmből, az ő szenvedélyüktől függött a darab eseménye, szenvedéseiket látjuk, ujjongásukat és sirásukat halljuk. Az osztrákok egyik legnagyobb népszínműírója szerzője ennek a filmnek, amely oly gazdag megrázó drámai momentumokban. Azok a tragikus konfliktusok a tárgyai a drámának, amelyeket az élet a házasság felbonthatatlansága, a törvény a kettős házasság tiltása által teremt. Négy felvonásra tagozódik ez a dráma, melynek minden felvonása érdekes és izgalmas történetet mutat be, az egész mű pedig valami egészen szokatlan és a rendestől merőn eltérő nagy akciót reprezentál, amit lehetetlen elfelejteni. — A másik kép egy kétfelvonásos amerikai történet. A „Hadtörvényszék előtt”. Két gyermekleány megható, könyek közt mosolyra gerjesztő története játszódik le ezen a filmen. Az egyiket csecesmő korában külföldi kémek lopják el a később arra használják fel, hogy saját hazája ellen kémkedjen. Valódi amerikai raffinériával van ez a kép elkészítve, amely a másik drámával együtt még csak kedden marad műsoron.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi november 27-én, kedden

C. Bérlet.

C. Bérlet.

Sztambul rózsája.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

NYILTTÉR.

Az összes rokonság és ismerősök nevében, mélyen megtört szívvel, szomorúan jelentjük, hogy a felejtethetlen jó rokon, ismerős

Beck Mari

folyó évi november hó 25-én este 8 órakor életének 74-ik évében, hosszas szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 28-án d. u. 2 órakor fognak Flórián-u. 20. számú gyászházából az izraelita temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Legyen néki könnyű a föld!

Arad, 1917. nov. 25.

8092

Hálanyilatkozat.

Mindazon jó barátok és ismerősök, de különösen a temesvármegyei tisztikar, az ujaradi járási jegyzői kar és a helybeli szolgabírói iroda kezelőszemélyzete, kik szívesek voltak boldogult férjem elhunytá alkalmával mérheteretlen fájdalomaimat őszinte részvétükkel enyhíteni, fogadják ezúton is egyenként és együttesen hálás köszönetem kifejezését.

Ujarad, 1917. november hó.

özv. Szépe Lászlóné,
szül. Hruzek Kieml.

8084

CSAK
RÁDIUM

SÓSBORSZESZT

használjunk test és egészség-
ápolásra.

Nagy üveg ára ...	12.-
Közép üveg ára ...	6.30
Kis üveg ára ...	2.20

Gyártja:

A Dunántúli Gazdasági Szeszgyárosok
Szezfinozító Reszvenytársasága
Nagykanizsán. 4991

Abéke küszöbén

1917. október 1-én.

új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny”-re.

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb és a legfrissebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek ere-

detisége és érdekessége, valamint

háborús híreinek megbizható-

sága révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a leg tartalmasabb, legkedvel-

tebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre .... 26 korona

Fél évre ..... 13 korona

Negyed évre ... 9 korona

Egy hóra ..... 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Egy ügyes tíu
kifutónak

nyomdánkban jó fizetéssel felvétetik.

A szépségápolás titka a felhasznált szé-
plítőszeres helyes megválasztásá-
ban rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-
széplítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények,
amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-enőcse

Kis tégely 1.50 kor.
Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail crémje

nappali használatra. Egy tégely ára 3 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan.

Egy darab 7 kor. — III.

Rozsnyay Serail Arcpora.

Lehető finomságu. Crém,
fenér, rózsá és testázi-

nekben Egy dob. ára 4 korona

Kiváló finom illatszerek.

Gyöngyvirág, Ibolya,
ideál, orgona, pírca ró-
zsa, Serail. Üvegje 6 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-ter

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcbőrt vakító teherre varázsolja és eltünteti min-
denféle arctisztatlanságot. Ara egy tégelynek 2.- K.

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej
2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyukszem ellen Keliemes izü
limonádét

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

mindenki otthon készíthet 1
adag az CITRAS-sal.

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél.

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-ter 22. szám.

Feltételeink 6967
amortisációs kölcsönökre, ház és földekre:

95. árfolyammal	50 évi törlesztésre	K 5.22
"	40 "	5.58
"	35 "	5.83
97. árfolyammal	50 évi törlesztésre	K 5.43
"	35 "	6.02
"	25 "	6.96
"	15 "	9.40
99. árfolyammal	50 évi törlesztésre	K 5.88
"	35 "	6.41
"	25 "	7.31
"	15 "	9.70

Ugyanitt földek, szőlők, házak adás-vétele közvetítetik.

mire megbízások kéretnek.

Szűcs F. Vilmos

a nagyszabent földhatalintézet képviselője
Arad, Karolina-utca 10.

Matteine-féle

patkány- és egérirtás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérirtáshoz ajánlok patkány- és egérfúsz-bacilust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérirtó-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérfúsz bacillus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 12 K.

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteine”

vegyészeti laboratórium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám
Dr. Ispravnik-ház.
Telefon 10-45. 501

Nagymennyiségű

használt pléh pánt eladó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem beteget. fogzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kaucsuk fogazatok, szájpadiás nekilül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgam, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díj-szabás mellett készíttetnek. Becses partfogását kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. e. 8-12-ig, d. u. 2-7-ig. Vidékiek 24 órán belül kielégíttetnek. 401

Vizketegségel,

sömör, rüh leggyorsabban emulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti

„BARNA ZSIR”

Nincsen szaga, nem p. sz. Min-dig eredeti pecsétet Dr. Flesch-féle kerjünk. Próba tégely 1.60 k., nagy tégely 3.-k. Családi tégely 9.-k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszerházban, andrássy-ter 2. 7151

Használt csomagoló papir megvételre keresetek. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-

A Magyar királyi belügyminiszterium és a magyar kir. kereskedelmi miniszterium által engedélyezett, valódi **HERSKOVITS-féle citromizból készült**

CITROMIZ PÓTLÓ,

mely teljesen pótolja a most amugy is behozatal hiányá an drága citromot. Kellemes íze és jóságánál fogva felülmulja az eddig forgalomba hozott összes citrompótlókat. Egy kellemes ízű limonádéhoz egy kávés kanál, egy teához pedig 30 csepp elegendő. **Herskovits-féle citrom-pótló** kapható az összes elsőrangú fűszer- és esemegkereskedésekben. Egy kis üveg ára 1.70 korona, 1 nagy üveg ára 2.40 korona. **Visszont-elárusítóknak nagy árengedmény. Képviselet:**

Roth József, Heim Demokos-utca 3.

Főraktár: Arad, Deák Ferenc-u., Földes gyógyszerházzal szemben. Ügyeljünk a Herskovits névre. 6137

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak az új és használt zsákok feldolgozása és forgalomba hozatalának korlátozása tárgyában kelt 3100-917. M. E. sz. rendelete megjelent, melynek értelmében az alább felsorolt cikkek bejelentendők. A jelen rendelet rendelkezései alá esnek az összes mezőgazdasági termények, ipari és bányászati termékek csomagolására használatos, a jutából, pamutból, kenderből, lenből, papirból, valamint azoknak az anyagoknak keverékeiből, vagy az ezekkel az anyagokkal kevert más anyagokból előállított szövetekből készült új vagy használt megtöltött zsákok.

Arad 1917. október 26.

Green, főkapitány.

113-1917. végreh. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében közhírré teszi, hogy a borosjenői kir. járásbíróságnak 1916. évi 1414. számú végzése következtében Dr. Popescu Aurél ügyvéd által képviselt Szelezsán Illés és társai javára 600 korona s jár. erejéig 1916. évi december hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2820 koronára becsült következő ingóságok, u. m. lovak, borjúk, zab, bőr, kerekek, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a borosjenői kir. járásbíróság 1916. évi Pk. 3729. számú végzése folytán 600 korona tökekövetelés, ennek 1914. évi október hó 1. napjától járó 5% kamatai, egyharmad váltódíj és eddig összesen 189 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig, Sikulán, adós lakásán, hova vevők atöhröttal a községháztól indulnak, leendő megtartására 1917. évi november hó 30-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegy zéssel hivatnak meg, hogy az ériutott ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzüzetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezn árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendel-tetik.

Kelt Borosjenő, 1917. évi november hó 16. napján.

Nagy,

8086 kir. bir. végrehajtó.

Ujságmaculatura ismét kapható kis és nagy mennyiségben.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Önkéntes árverés.

Néhai Justh Gyula tornyai (Csanádm.) gazdaságában be-beadás folytán fölöslegessé vált gazdasági eszközök u. m.: eséplőgép, aratógépek, vetőgépek, rosták, triőrök, ekék, szekerek, kocsik, hámok, szerszámták, manilla, dohányzsineg, kukák, morzsológ, szeeskavágó, répavazó stb. stb. december hó 8-án délelőtt 9 órakor, esetleg folytatólag 9-en Tornyan önkéntes árverésen eladatnak. Előzetes értesítés esetén érdeklődőket 8-án reggel 8 órakor a battonyai állomáson kocsni várja. Ókrök és esikök az árverést megelőzőleg is ugyanott szabadkézből eladatnak. 8093

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrássy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruha etük

kiirtására legjobb szer. PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőre: arc, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrássy-tér 22. szám.

